

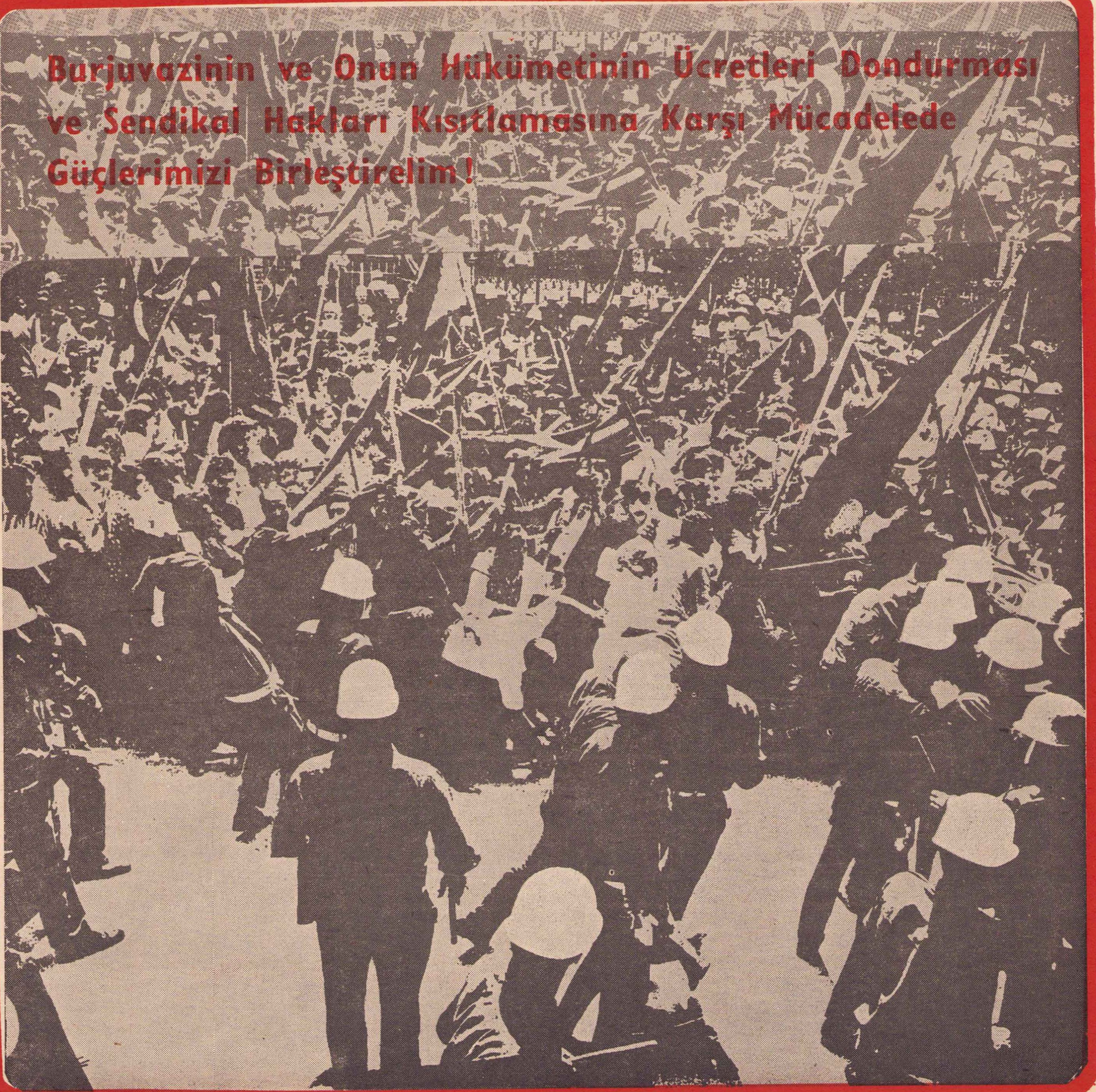
emeğin birliği

7
AĞUSTOS
1978
500 Kuruş

20

fabrikalar, tarlalar, siyasi iktidar, her şey emeğin olacak..!

**Burjuvazinin ve Onun Hükümetinin Ücretleri Dondurması
ve Sendikal Hakları Kısıtlamasına Karşı Mücadelede
Güçlerimizi Birleştirelim!**

«Toplumsal Anlaşmaya ve Ücretlerin Dondurulmasına Karşı»

Emperyalizmin ve işbirlikçisi teknelci burjuvazinin çıkarlarının temsilcisi ve koruyucusu olan, Ecevit hükümeti, işçi sınıfının, tüm emekçi halkın ekonomik, demokratik hak ve kazanımlarına karşı çeşitli cephelerden giriştiği gerici saldırının ve uygulamaların bir parçası olarak, başta Türk-İş olmak üzere, gerici, gangster, reformist sendika yöneticileriyle elele, «toplumsal anlaşma»yı uygulama alanına koymaya başlamıştır. Hükümetin, uluslararası emperyalist tekelin temsilcisi IMF'nin direktifi doğrultusunda, uygulamaya koyduğu «toplumsal anlaşma», esas olarak şu amaçları içermektedir:

— Başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm ücretli çalışanların ücretlerinin, artan hayat pahalılığı ve sürekli zamlar karşısında, gerekli ve zorunlu olan artışını engelleyip, kısıtlayarak, sermaye sınıfının azgın sömürü düzeninden doğan ekonomik bunalımın bütün yükünü, işçi ve emekçi sınıfların omuzuna bindirmek; böylece işveren sınıfa daha fazla kâr elde etme olanağı sağlamak.

— Ücretlerin dondurulabilmesini sağlamak amacıyla, işçi sınıfının en tabii sendikal hakkı olan toplu sözleşme hakkına, ve eğer uyumsuzluk olursa, greve gitme hakkına müdahale edip, bu hakkı serbestçe kullanma imkanını ortadan kaldırmak.

— Bugün geniş işçi kitlelerini kontrol eden, faşist gangster, sarı ve reformist sendika yönetimleriyle anlaşıp, bunun dışında, işçi sınıfının gerçek çıkarlarını kollayan, bunun için mücadele eden, sınıf sendikacılığının gelişmesini, hatta yaşamasını kösteklemek.

— «İşçilerin topluca işyerlerinin değiştirilmesi» şeklinde bir bahanenin arkasına gizlenerek, ekonomik çıkarları uğruna kararlı mücadele veren işçi kitlelerini tasfiye edebilmek için, toplu işten çıkarmayı, yani bilinen adıyla, lokavtı meşrulaştırıp, keyfince kullanmak üzere yaygınlaştırmak

— İşçi sınıfı üzerinde böyle bir baskının getireceği rahatlıkla, diğer emekçi kesimlerin de, elindeki son lokmayı gaspetmek; zaten bugün hükümet taban fiyat politikasıyla, küçük üretici durumundaki emekçi köylüyü alabildiğine ezmektedir, bunun yanında yüzbinlerce küçük memur vb. emekçinin de ücretlerine aynı şekilde göz dikmiştir.

İşte, «işçiden halktan, demokrasiden yana» olduğu safsatısıyla bugüne kadar geniş emekçi kitleleri kendine bağlayan, CHP ağırlıklı hükümet, tüm çalışan sınıflara karşı giriştiği anti-demokratik ve gerici saldırıyı buraya kadar vardırırmıştır. Bu saldırı, hükümetin bugüne kadar, gerek demokratik kitle örgütlerine, ilerici kuruluşlara karşı ve gerekse, Doğu'da Kürt halkına karşı başlattığı baskı ve sindirme kampanyasıyla iç içedir ve onunla bir bütünlük arz etmektedir.

Şüphe götürmeyecek kadar açıktır ki, emperyalist güçlerin ve işbirlikçi sermaye sınıfının azgın sömürü çıkarını kollayan bu saldırılara karşı, başta sosyalistler olmak üzere, tüm işçiler, emekçiler ve demokratik güçler, ortak, kararlı ve kitlesel bir mücadele içine girmek zorundadırlar. Bu gerici tedbirler ve saldırılar karşısında, kararsızlığa, suskunluğa, eylemsizliğe düşmek, tüm emekçi halka ve demokrasi mücadelesine en büyük ihanettir.

Daha önceki sayılarımızda da belirttiğimiz gibi, burjuvazinin, onun hükümetlerinin ve gerici-faşist güçlerinin bu saldırıları karşısında, işçi ve emekçi halkın ekonomik-demokratik hak ve kazanımları uğruna mücadelede en büyük sorumluluk, işçi sınıfı hareketi içinde yer alan ve sosyalizm adına mücadele eden siyasi parti ve gruplara düşmektedir. Çünkü, bu ekonomik ve demokratik haklar uğruna mücadelenin en büyük teminatı ve öncü gücü işçi sınıfıdır, sosyalistlerdir. Dolayısıyla, bu türlü siyasi gruplar ve onların doğrultusunda hareket eden sendikal ve demokratik kuruluşlar, burjuvazinin saldırısı karşısında ortak bir mücadeleye girişmek ve bu mücadeleyi en geniş kitleler arasında yaygınlaştırabilmek için, güç ve eylem birliklerine girmek, bunları sürekli ve kalıcı hale getirmek uğruna çaba sarfetmek zorundadırlar. En başta sosyalizm uğruna mücadele veren siyasi hareketlerin gerçekleştirecekleri böylesi demokratik güç ve eylem birlikleri, kuşkusuz, mücadele içerisinde hem işçi sınıfının birliğini sağlama yönünde büyük bir katkıda bulunacak, hem de ileride bir halk cephesinin oluşturulmasının şartlarını hazırlayacaktır.

Bu güç ve eylem birliklerinin gerçekleştirilebilmesi konusunda, bugün karşılaşılan en büyük engellerden biri, sosyalist hareketin içinde bulunduğu dağınıklığıdır. Bu dağınıklık, bugün hem işçi sınıfının birliğinin sağlanması, hem de sosyalist güçlerin önderliğinde en geniş emekçi kitesinin birleşik ve tutarlı bir demokrasi mücadelesine girmesi gerektiği bir zamanda, son derece zararlıdır. Bu nedenle, tüm emekçi halkın örgütlü ve güçlü bir demokrasi mücadelesine sokulması gereken bugünde, sosyalist hareket içinde yer alan bütün siyasi parti ve gruplar, demokratik mücadele platformunda, güç ve eylem birliklerini gerçekleştirmek için üzerlerine düşen sorumluluğun bilincinde olmalıdırlar. Kuşkusuz, böyle bir zorunluluktan dolayı, farklı siyasi grupların bugüne kadar savundukları siyasi görüşleri bir kenara bırakarak, hemen aralarında bir siyasi birlik sağlamaları beklenemez. Ancak, farklı görüşlere de sahip olursa, bugün hiç olmazsa, emekçi halkın acil ekonomik ve demokratik çıkarları uğruna mücadelede, bir araya gelerek, güç ve eylem birliklerini sağlama yönünde çaba sarfetmelidirler. Çünkü, bu alanda sağlanabilecek güç birlikleri, aynı zamanda, hem sınıfsal hem de demokratik mücadelenin birliğine doğru atılmış önemli bir adım olacaktır. Bu arada bir kere daha belirtelim ki, biz, gerek Maocu burjuva uşaklarını, gerekse sosyalizm ve Sovyet düşmanlığı körükleyen diğer sapık akımları, böylesi bir güç birliğinin sınırları içinde görmüyoruz.

VATAN PARTİSİ, KURTULUŞ SOSYALİST DERGİ, KİTLE VE EMEĞİN BİRLİĞİ'NİN OLUŞTURDUĞU EYLEM BİRLİĞİ

Yukarıda sözünü ettiğimiz, sosyalist hareket içinde yer alan siyasi grupların demokrasi mücadelesinde güç ve eylem birliklerinin gerçekleştirilmesi yolunda, bugün olumlu bir adım atılmaktadır.

Temmuz ayının ortalarında Vatan Partisi, çeşitli siyasi parti ve gruplara yaptığı

bir çağrıyla, burjuvazinin Ecevit hükümeti eliyle giriştiği, başta işçi ücretlerinin dondurulması olmak üzere, gerici uygulamalara karşı ortak bir mücadele yürütülmesi, bununla ilgili olarak «toplumsal anlaşma»ya karşı ortak bir kampanya açılması sorunlarını görüşmek üzere, bir toplantı önerisinde bulunmuştur. Emegın Birliği, böyle bir toplantının yararlı ve olumlu olduğu görüşüyle, bu çağrıya olumlu cevap vererek katılmıştır. Yapılan ilk toplantıda, Vatan Partisi, Kurtuluş Sosyalist Dergi ve Emegın Birliği bir araya gelmişler, ve toplumsal anlaşmaya ve ücretlerin dondurulmasına karşı ortak bir mücadelenin yürütülmesi konusunda olumlu görüş belirtmişler, ve diğer siyasetlere bir kere daha ve ortak olarak çağrıda bulunmayı kararlaştırmışlardır.

Bu ikinci çağrıdan sonra yapılan toplantıya bu üç siyasetle birlikte, Özgürlük Yolu ve M. Aköz'ün sahibi bulunduğu Kitle Gazetesi de katılmıştır. Bu ve onu takibeden ikinci toplantıda, bu siyasi parti ve gruplar, bugünkü şartlarda, burjuvazinin ve hükümetinin işçi ve emekçi sınıflara karşı giriştiği anti-demokratik uygulamalara karşı mücadelenin bir parçası olarak, «toplumsal anlaşmaya ve ücretlerin dondurulmasına karşı mücadele kampanyası»nda bir eylem birliği içine girilmesi önerisini çeşitli yönleriyle tartışmışlardır. Bu toplantılar sonucunda, Vatan Partisi, Kurtuluş, Kitle ve Emegın Birliği böyle bir eylem birliğini ülke çapında yürütülecek bir mücadele kampanyasıyla gerçekleştirilmesi konusunda görüş birliğine varmışlardır. Özgürlük Yolu ise, böyle bir eylem birliği ve kampanyanın, bugün uğruna mücadele verilmesi gereken diğer demokratik sorunları, özellikle Kürt halkı üzerine girişilen baskı ve tertiplere karşı mücadeleyi kapsamına almadığını belirterek, bu şart altında böyle bir kampanyaya katılamayacaklarını bildirmiştir.

Bu toplantılar sonucunda, dört kuruluş basına ve diğer kuruluşlara bir açıklama bildirisi yayınlarak, «ortak kampanya» doğrultusunda tüm sosyalist ve demokratları birliğe ve mücadelede göreve çağırılmışlar, aynı zamanda, önümüzdeki günlerde yürütülmek üzere, Türkiye'nin çeşitli il ve bölgelerini kapsayacak bir eylem programı düzenlemişlerdir.

Kuşkusuz, bu ortak mücadele kampanyası, bu dört kuruluş arasında bir siyasi birliğin, ya da kalıcı ve demokrasi mücadelesinin tüm cephelerinde yürütülecek bir güç birliğinin oluşturulması anlamına gelmemektedir. Bu, yalnızca, bir mücadele alanında eylem birliğinin sağlanması için atılmış bir adımdır. Ancak, Emegın Birliği olarak, böylesi eylem birliklerinin sağlanabilmesinin, bugünkü şartlarda olumlu bir başlangıç teşkil edeceği görüşündeyiz. Bu adımın daha ilerilere götürülebilmesi ve genel demokrasi mücadelesinde sürekli bir güç birliğine dönüştürülmesi, bu eylem birliğine katılan tüm kuruluşların, ortak bir amacı olmalıdır.

Burada, Emegın Birliği olarak, bu eylem birliğinin, sözünü ettiğimiz şekilde bir kalıcı güç birliğine dönüştürülmesi ve ortak kampanyanın en geniş işçi ve emekçi kitleleri mücadele içine çekebilmesi için, ne ya-

Mücadele Kampanyası» ve Demokratik Güç-Birliği Üzerine

pılması gerektiği üzerine görüşlerimizi kısaca belirtelim.

1. Bu türlü eylem birlikleri, tekelci sermayenin faşist ve gerici baskı ve uygulamalarına karşı sürdürülen genel demokrasi mücadelesinin diğer alanlarında da sağlanmaya çalışılmalıdır. Bugünkü ortak kampanya, sadece «toplumsal anlaşma»ya ve ücretlerin dondurulmasına karşı işçi ve emekçi yığınları mücadeleye çekmeyi amaçlamaktadır. Ancak, emperyalistler, işbirlikçi tekelci burjuvalar ve onların hükümeti, sadece bu yönden değil, ama bir çok yönden genel bir saldırı açmış durumdadır. Bu nedenle, işçi ve emekçi halkın genel ekonomik ve demokratik çıkarlarına karşı farklı yönlerden girişilen bu saldırı karşısında, tüm sosyalist ve demokratik güçlerin de, demokrasi mücadelesinin bütün cephelerinde böyle eylem birliklerini geliştirip, ortak mücadele içine girmeleri gerekir. Bu aynı zamanda, en geniş halk kitlesinin farklı talepler ve çıkarlar uğruna mücadelelerinin bir bütünlük içine sokulmasının imkanını yaratır. Bu nedenle, Emeğin Birliği, ücretlerin dondurulması ve sendikal hakların kısıtlanmasına karşı mücadelede böyle bir eylem birliğinden yanadır; ama aynı zamanda, bu eylem birliğinin mümkün olduğu kadar diğer mücadele alanlarında da vakit geçirilmeden sağlanmasına taraftardır ve hazırdır.

Örneğin, bugün, en az ücretlerin dondurulması kadar önemli olan, küçük üreticiler üzerinde taban fiyat politikasıyla uygulanan ekonomik baskılara, demokratik ve meslekî kitle örgütlerine karşı girişilen sindirme hareketine, ve Kürt halkı üzerinde estirilen faşist baskı ve tertiplere karşı mücadele içerisinde de bu türlü eylem birliklerinin sağlanması gerekir. İşte o zaman, hem demokrasi mücadelesinin bütünlüğü sağlanmış olur; hem en geniş emekçi kitlelerin, kendilerini ilgilendiren talepler doğrultusunda ortak mücadeleye kanalize edilmesinin imkanı doğar; hem de, daha başka sosyalist ve demokratik güçlerin bu güç birliği içinde aktif olarak yer alması, sağlanabilir. Böylece eylem birliğinin, sürekli ve kalıcı bir güç birliğine dönüşmesinin ve en geniş mücadele alanlarının bütünlüğüne yaygınlaşmasının yolu açılır.

2. «Toplumsal Anlaşmaya» karşı mücadelede sağlanan bu eylem birliğinin özel bir yönü vardır. O da: bu eylem birliğinin, farklı emekçi sınıf ve tabakalar arasındaki bir cephesel birlik değil; fakat, sosyalist hareket içinde yer alan farklı siyasetlerin demokratik platformda oluşturdukları bir eylem birliği olmasıdır. Bu nedenle, bu türlü eylem ve güç birliklerinin, bugün faşizme ve burjuvazinin her türlü saldırısına karşı kurulması bir zorunluluk haline gelmiş olan, halk cephesinin oluşturulması şartlarını hazırlaması yanında, bir de işçi sınıfı hareketi içindeki siyasi dağılımın ve bölünmüşlüğü giderilerek, sosyalist hareketin siyasi birliğinin sağlanması yönünde de, önemli bir işlevi ve görevi olduğu hesaba katılmalı ve kabul edilmelidir. Bu görüşümüzü biraz daha açalım.

Emeğin Birliği, bu ve benzeri eylem birliklerini, sosyalist hareket içinde yer alan farklı siyasi grupların, aralarındaki ideolojik ve siyasi görüş farklılıklarını gidererek,

ortak mücadelenin pratiğinde ortaya çıkan doğru görüşler etrafında birbirine yakınlaşmaları ve siyasi birliği sağlamaları yolunda önemli bir araç olarak görmektedir. Şöyle bir düşünce, Emeğin Birliği'ne göre yanlıştır: Bir somut demokratik hedef için mücadelede farklı siyasetler bir müddet için bir eylem birliği sağlasınlar, ama o mücadele belli ölçüde sürdürüldükten sonra, herkes geldiği yere dönsün! Bizce bu düşünce yanlıştır. Bize göre, bu tür eylem birlikleri, doğru siyasi görüşlerin pratik mücadele içinde ortaya çıkıp, tüm siyasi gruplar tarafından benimsenmesi için bir elek görevi görmeli, yanlış görüşleri bir kenara bırakarak, siyasi görüşlerde bir yakınlaşma sağlamalıdır. Bu yönde atılacak her adım, hem bu siyasi grupların ekonomik ve demokratik mücadelede daha sürekli ve geniş güç birliklerini gerçekleştirmelerini, hem de işçi sınıfı hareketinin siyasi dağınıklığını giderebilmelerini sağlar.

Bu nedenle, her siyasi grup, böyle eylem birliklerine girerken, söz konusu mücadele konusunda, mücadelenin hedefi, amacı ve yöntemi üzerine siyasi görüşünü açıkça ortaya koymalıdır. Böylece, eylem birliğinin başında bu grupların, hangi siyasi görüşlerde ayrı düşündükleri ve hangilerinde hem fikir oldukları ortaya konmalıdır. Bu görüşümüz, bazı arkadaşlar tarafından, «ayrılıkların körüklenmesi ve eylem birliğinin zorlaştırılması» olarak değerlendirilmektedir. E. B. ise tersini düşünmektedir. Çünkü, baştan siyasi görüşlerdeki ayrılıkların tespiti; bu siyasi gruplar samimi olarak eylem birliğinden yana oldukları müddetçe, tespit edilen ortak görüşleri (yani, asgari müşterekler) doğrultusunda daha sağlam ve kararlı bir mücadele içine girilmesini kolaylaştırır. Lenin'in de belirttiği gibi, birlik için önce ayrılıkların sınırını belirlemek gerekir. Yoksa, aynı ayrılıklar, ortak mücadelenin en yoğun bir şekilde geliştiği zaman kendini gösterir ki, o zaman doğacak ayrılık, eylem birliğinin bozulmasına ve dağılmasına kadar gidebilir.

Kısaca, bu eylem birliğinde her grup, mücadele içinde ortak ve doğru görüşler temelinde siyasi bakımdan yakınlaşmanın sağlanması yönünde duyarlı olmalı ve azami çaba sarfetmelidir. Kuşkusuz bu türlü güç ve eylem birlikleri içine giren siyasi grupların, diğer taraftan, farklı düşündükleri noktalarda birbirleriyle tartışma ve polemikleri sürdürmeleri doğal ve kaçınılmazdır. Ancak, bu tartışmalar, güç ve eylem birliklerinin doğuracağı yakınlaşmaları engelleyici değildir.

3. Bu güç ve eylem birlikleri, hiç şüphesiz, sadece üst düzeyde siyasi yöneticilerin anlaşma sağlamalarıyla, gerçekleştirilemez. Fakat ondan daha önemli olarak, tabanda ve mücadele içinde bir araya gelinebilmelidir. Bu nedenle, böylesi eylem birliklerine katılan her grup veya parti, tabandaki kadro ve sempatanlarının eylem içinde birbirleriyle daha yakından ilişki geliştirmeleri, bunların birbirlerinin siyasi düşünce ve tavırlarını eylem içinde görebilmeleri için çaba sarfetmelidirler. Özellikle son aylarda, sendikal ve demokratik kitleler örgütleri içinde mücadele eden farklı siyasi görüşlerden devrimcilerin, tabanda eylem birlikleri-

ni oluşturma yönünde olumlu girişimleri olmaktadır. Bunlar, yöneticiler tarafından da desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Bunun, güç birliklerinin sağlanmasında çok önemli bir yeri vardır.

4. Her güç ve eylem birliğinin olduğu gibi, ücretlerin dondurulmasına karşı ortak mücadele kampanyasının da başlıca hedefi, eylem birliğini oluşturan siyasi grupların ortaklaşa yürüteceği eylemler ve propaganda yoluyla, sadece kendi tabanlarını değil, fakat çok daha geniş işçi ve emekçi kitleleri bu ortak mücadeleye çekebilmek, kitlelesel hareketleri geliştirmek olmalıdır. Bu amaçla, başta ilerici, devrimci sendikal kuruluşlar olmak üzere, tüm kitlelesel örgütler, böyle bir ortak mücadeleye çağrılmışlardır. Bu çağrının olumlu neticeler doğurması için, bugün böyle bir eylem birliği içinde mücadeleye hazır olan, sendikal ve demokratik kuruluşların bir araya gelerek, ortak bir siyasi tavır ortaya koymaları, bu yolda kendi tabanlarını etkili bir mücadeleye sokmaları son derece yararlıdır. Bu siyasi tavır ve girişilecek eylemler, kuşkusuz, daha geniş yığınlar içinde de önemli bir yankı yapacak ve sendikasız, örgütsüz emekçi kitlelerin de bu ortak kampanyaya katılımlarını arttıracaktır.

Özellikle bu konuda, DİSK'in böyle bir ortak mücadeleye çekilebilmesi son derece önemlidir. Gerek bu eylem birliğini oluşturan siyasi gruplar, gerekse onlarla birlikte yürümeye hazır sendikal ve demokratik kuruluşlar, DİSK'i bir bütün olarak, «toplumsal anlaşmaya» ve ücretlerin dondurulmasına karşı aktif bir mücadeleye çekmek için yoğun çaba sarfetmelidirler. Bu nasıl gerçekleşebilir? Emeğin Birliği, bu amaçla, sadece DİSK yönetimine çağrıda bulunmanın yetersiz ve etkisiz olacağı görüşündedir. Çünkü, açıkça ortadadır ki, DİSK yönetimi bugünkü reformist karakteriyle, Ecevit hükümetinin en gerici uygulamalarına karşı bile, herhangi bir mücadeleye girmeye yanaşmamaktadır. Her ne kadar, «sosyalizm» lafını ağızlarından düşürmeden, birtakım beyanlarla, «toplumsal anlaşmaya» karşı çıkıyorlarsa da, bunu kendileri istedikleri için değil, fakat DİSK'in bilinçli ve devrimci işçi tabanının zorlaması neticesinde yapıyorlar.

Bu nedenle, DİSK'in böylesi bir ortak mücadeleye çekilebilmesi için en başta başvuracağımız merci, DİSK'in bilinçli işçi kitleleri olmalıdır. Bu amaçla, gerek DİSK içindeki, gerekse bağımsız olarak çalışan ilerici, devrimci sendikalar bir araya gelmeli ve DİSK kitlelerini böyle bir mücadeleye katmak için ortak tavır almalıydılar. Aynı şekilde, siyasi gruplar da, hem DİSK içindeki bilinçli işçi kitlelerini eyleme sokmak için çalışmalı, hem de DİSK yönetimini, çağrılarla böyle bir mücadeleye zorlamalıydılar. Zaten, işçi sınıfı hareketinde ve genel demokratik mücadelede sosyalistlerin önderliği şartı, böyle bir politikayı zorunlu kılmaktadır.

Aynı şey Türk-İş ve diğer gerici, sarı sendikaların tabanındaki işçi kitleleri için de geçerlidir. Bu sendikaların yöneticilerinin çekilebilmesi şüphesiz söz konusu değildir. Buna karşılık, mutlaka bu sendikalar ve kon-

Türkiye'de Demokratik Devrimin Çözümlemesi

Türkiye'de, işçi sınıfının öncülüğünde, tüm emekçi halkın katılımıyla gerçekleşecek olan, demokratik devrimin çözümlemesi gereken en önemli sorunlardan biri, toprak sorunudur. Kuşkusuz, bu devrimin kırsal alanda çözümlemesi gerektiği genel tarım sorunları, sadece toprak sorunu ile sınırlanabilir; bu, genel tarım sorunlarının sadece bir parçasıdır, ama en önemli parçalarından biridir. Çünkü, işçi sınıfının, kırsaldaki geniş emekçi köylü yığınlarını, sosyalizm yolunda bir demokratik devrim mücadelesine çekebilmesi ve onlara bu mücadelede doğru hedefler gösterebilmesi için, herşeyden önce, toprak sorununun çözümlemesinde onlara doğru öneriler ve uğruna mücadele edilecek tutarlı talepler götürmesi gerekir. Bu bakımdan, bu yazıda, işçi sınıfının ve onun partisinin, toprak sorununu demokratik devrimde nasıl çözümlemesi, bunun için emekçi köylü yığınlarına hangi talep ve önerilerle mücadeleye çekmesi gerektiği üzerine, görüşlerimizi açıklayacağız.

Bugün ülkemiz işçi sınıfı hareketi içinde yer alan bir çok oportünist parti ve grup, gerek programlarında, gerekse yayınlarında, toprak sorunun böylesi bir devrimde çözümlemesi yolunda, esas olarak, «topraksız ve az topraklı köylüye toprak dağıtımını» tedbirini içeren bir genel toprak reformunu önermektedirler. Yani bu öneri; genel olarak, büyük toprak sahipliğine son verilmesi ve toprakların «topraksız ve az topraklı» köylülere dağıtılmasını içermektedir. Tabii ki, bu önerilerinin temelinde, kırsal alanda, devrimin gerçekleştirilmesi gereken tedbirlerin esas olarak «anti-feodal» nitelikte olduğu görüşü yatmaktadır. Bu nedenle, bazıları toprakta bir burjuva demokratik devrim programından başka bir şey önermemekte, bazıları ise bazı ileri tedbir önerilerine rağmen, bu devrimde köylülüğün temel hedefinin hâlâ «toprak ve özgürlük»den başka bir şey olmadığını belirtmektedir.

Emeğin Birliği, toprak sorununun çözümünde ileri sürülen bu görüşe, yani Lenin'in deyimiyle, «genel yeniden dağıtım» görüşüne, kesinlikle karşıdır. Bugün, Türkiye'nin sahip olduğu ekonomik, sosyal ve siyasi yapının ortaya çıkardığı şartlarda, işçi sınıfı partisinin programında yer alacak olan, toprak sorununun çözümüyle ilgili tedbir ve talepler, yukarıda belirttiğimiz görüşten temelde ve kökten farklılık taşımaktadır.

Bu konudaki görüşümüzü özet olarak açıklayabilmek için, önce, bu sorunu genel Marksist ilkeler açısından ele alacak, sonra Türkiye tarımının ekonomik ve sosyal yapısını inceleyecek, ve son olarak da toprak sorununda izlenecek politikayı ve uğruna mücadele edilmesi gereken tedbir ve talepleri kısaca belirteceğiz.

TARIM SORUNUNUN DEĞERLENDİRİLMESİNDE GENEL MARKSİST İLKELER

Türkiye'de proletaryanın önderliğinde gerçekleşecek demokratik devrimin, tarım kesiminde nasıl bir politika izlemesi gerektiği sorununa girmeden önce, meseleyi genelde ele alarak inceleyelim.

Bilindiği gibi, her devrimin niteliğini, esas olarak, ekonomik alt yapıda ne yapıldığı değil, fakat, siyasi üst yapıyı hangi sınıfın (ya da sınıfların) ele geçirdiği ve siyasi yapıyı yeniden nasıl oluşturduğu belirler. Bu devrimin ekonomik yapıyı nasıl değiştireceğini ve hangi tedbirleri alacağını ise, o ülkede hangi üretim ilişkilerinin hakim olduğu, bu üretim ilişkilerinin nasıl bir sosyal ve sınıfsal yapı oluşturduğu ve bu yapının diyalektik olarak nasıl bir ekonomik ve sosyal yapıya dönüşebileceği belirler. Volantrizm (iradecilik) herşeyde olduğu gibi, sosyal gelişmelerde de soruna doğru bir çözüm getiremez. Bunun için, hem siyasi hem de sosyal meseleler çözümlenirken, bilimsel sosyalizmi bir klavuz olarak kullanmak zorunludur. Bilimsel sosyalizme göre ise: ekonomik ve sosyal gelişmelerde hiç bir basamağın üzerinden atlanamaz ancak, her basamağa az veya çok ölçüde ayak basarak daha üst basamaklara doğru çıkılabilir. Ve bu ekonomik ve sosyal gelişmeler, buldukları basamaktan ancak ileriye doğru gidebilirler; geriye değil.

Bu ilkelerden hareketle belirtecek olursak: proletarya öncülüğünde gelişen bir devrimin, tarım sorununda gerçekleştirebileceği ekonomik tedbirlerin, o devrimin siyasi niteliğine göre değil, fakat tarım kesiminde hakim olan üretim ilişkisine ve ekonomik gelişim düzeyine göre, belirlenmesi diyalektik bir zorunluluktur. Örneğin, bir devrimde siyasi üst yapıyı işçi sınıfının tek başına ele geçirip sosyalist iktidarı gerçekleştirdiği koşullarda bile, eğer tarım kesiminde gerekli olan ekonomik, sınıfsal temeller henüz ortaya çıkmamışsa, tarım sorunu ilk başta, proletaryanın hedefi olan sosyalist biçimde değil, fakat tarımda egemen olan üretim ilişkilerinin düzeyine göre çözümlenebilir. Buna örnek olarak Rusya'daki Ekim Devrimini gösterebiliriz. Eğer (Rusya'daki gibi) sosyalist devrimin gerçekleştiği bir ülkede, tarım kesiminde henüz feodal üretim ilişkileri hakimse, tarımda alınacak ekonomik tedbirler, yine Sovyetler'de olduğu gibi, genel olarak NEP politikasına benzeyen bir politikanın birinci planda izlenmesi, yani sosyalist devlet eliyle belli bir süre tarımda kapitalist üretimin ve ilişkinin gelişmesini sağlamak doğrultusunda olacaktır.

Diğer bir örnek olarak, Bulgaristan devrimini alacak olursak, farklı bir durum görürüz. Bulgaristan'da, siyasi yapıda bir demokratik devrim gerçekleşmesine rağmen, tarım kesiminde kapitalist üretim ilişkileri gelişmiş olduğu için, Ekim Devrimindekinden daha ileri bir ekonomik politika izlenerek, tarım artık yeniden kapitalizmin değil, fakat sosyalist ilişkilerin geliştirilmesi için tedbirler alınmıştır.

Bu iki örnek de göstermektedir ki, dünyada hiçbir şey bir tek düzelik ve sadelik içinde değil, fakat somut şartların belirlediği bir sürü farklı etkenin birbirine karıştığı bir iççelikle gelişmektedir. Bu ülkelerin somut koşullarına bağlı olarak, Rusya'da siyasi üst yapıda sosyalist devrim gerçekleşmesine rağmen, tarım kesiminde NEP politikasına başvurulmuştur. Bulgaristan'da ise, siyasi yapıda bir anti-faşist demokratik dev-

rim gerçekleşmiş olmasına rağmen, tarım kesiminde, doğrudan ve yoğun bir şekilde sosyalist ekonomik tedbirlerin gerçekleştirilmesine gidilmiştir. Bu örneklerden anlaşılmaktadır ki: tarım sorununun çözümünde yerine getirilmesi gerekli görevler, esas olarak, devrimin demokratik veya sosyalist niteliğine göre değil, tarım kesimindeki üretim ilişkilerinin niteliğine ve gelişim düzeyine göre belirlenmektedir. Bunun için tarım sorununun çözümü için önerilecek ekonomik tedbirlerin belirlenmesinde, herşeyden önce, devrimin siyasi niteliğine değil, tarımdaki üretim ilişkilerinin durumuna bakmamız lazım.

Konunun açıklık kazanması için, bir devrimde proletaryanın, tarım alanında, birbirinden farklı üretim ilişkilerinin hakimiyeti koşullarında (yani feodal ilişkiler veya kapitalist ilişkiler, ya da tekelciliğin gerçekleştiği koşullarda) esas olarak nasıl politikalar izlemesi gerektiğini kısaca açıklayalım.

Eğer bir ülkede tarım kesiminde feodal üretim ilişkileri egemense, orada devrimin siyasi niteliği ne olursa olsun, proletarya sosyalist tedbirlere geçmeden önce, feodalizmin varlığına son vermek ve tarımda kapitalist ilişkilerin belli bir süre gelişmesini, böylece sosyalizm için gerekli ekonomik ve sınıfsal şartların olgunlaşması için, genel olarak bütün köylülüğün burjuva-demokratik mücadelesini desteklemelidir. İkinci planda ise tarım proletaryası ve yoksul köylülükle birlikte tarımdaki burjuva sınıfa karşı mücadele etmelidir. Yani, proletarya feodalizme karşı genel olarak köylülüğün mücadelesini desteklemeli, kapitalist ilişkiler geliştikçe güçlenen tarım burjuvazisine karşı da tarım işçisi ve yoksul köylülükle birlikte hareket etmelidir.

«Ancak ütopyacılar, iki farklı toplumsal savaş arasında bir farklılık gözetmeye 'gerçek olmadığı' sonucuna varabilirler. Gerçekten bundan çıkarılacak tek doğru sonuç, hem programımızda ve hem de taktiklerimizde, kapitalizme karşı saf proleter mücadele ile serflik düzenine karşı genel demokratik (ve genel olarak köylü) mücadelesini birleştirmemizin zorunluluğudur.» (Lenin, Tarım Sorunları, s. 351)

Proletaryanın tarım alanlarındaki politikası, Lenin'in yukarıda belirttiği şekilde, farklı üretim ilişkilerine göre değişik mücadele ve ittifakları zorunlu kılmaktadır. Proletarya ve onun bilimi sosyalizm, hiç bir zaman için var olmayan şartları suni olarak yaratma çabası içine girmez; ancak var olan objektif şartlar altında neyin nasıl yapılabileceğini tespit edebilir. Feodal üretim ilişkilerinin egemenliği koşullarında, tarım kesiminde ilk etapta sosyalizmi kurma hevesine düşmek, nasıl bir budalalık ise; kapitalist ilişkilerin egemen olduğu tarım alanlarında feodal ilişkilerin egemenliğine karşı alınmış olan tedbirlerin aynısının alınabileceğini savunmak da onun kadar budalalıktır.

«Toprak beyliği ekonomisi içindeki kapitalist nitelikler ne kadar belirginleşirse, demokratik zor alım, sosyalizm uğruna ve-

Gereken Toprak Sorunu-1

rilecek gerçek mücadeleyi o kadar çabuk harekete geçirecektir.» (Lenin, a.g.e., s. 351)

Demek ki, proletaryanın tarım alanında da sosyalist ilişkileri düzenleyebilmesi için, kapitalist üretim ilişkilerinin belli bir ölçüde gelişmiş olması gerekmektedir. Lenin'den aldığımız alıntılarda açıkça görülmektedir ki, tarım sorununun çözümü için alınması gereken tedbirler, hakim olan üretim ilişkilerine ve sosyal yapının durumuna göre birbirinden farklı olacaktır.

Bundan başka, tarım kesiminde alınacak ekonomik ve sosyal tedbirleri, bir de, o ülkede siyasi demokrasinin gerçekleşmesi veya gelişmesi olumlu veya olumsuz yönden etkileyebilir. Örneğin, feodal ilişkilerin henüz tamamen çözümlenmemiş olduğu bir durumda, ülkede siyasi yönden demokratik bir gelişimin olması ve bu siyasi demokrasinin kırsal alanların yoksul ve emekçi köylü yığınlarını feodalizmin etkisinden kurtarması, yoksul ve emekçi köylülüğün feodal ilişkilerin egemenliğine olduğu kadar, işçi sınıfıyla birlikte köylülüğün burjuva kesimlerine (tarım burjuvalarına) karşı da girişimlerde bulunması şartlarını yaratabilir. Bu durum, o zamana kadar feodallere karşı olan tarım burjuvazisini feodal kalıntıların yanına itebileceği gibi, sanayi ve tarım proletaryası ve yoksul köylülüğü de, birlikte hem kapitalist işletmelere, hem de feodalizmin kalıntılarına karşı harekete geçirebilir. Yani, tarım kesimindeki serflik kalıntıları henüz silinmiş olmamasına rağmen, siyasi demokrasinin gelişmesiyle birlikte, tarım kesiminde sınıfsal bir saflaşmanın ve sınıf mücadelesinin birinci plana çıkması mümkün olacaktır.

Böylesi bir durumda proletaryanın hâlâ burjuva köylü ile birlikte serfliğe karşı mücadele etmesi gibi bir şey söz konusu olmaz. Böylesi koşullarda proletaryayla yoksul köylünün, küçük üreticileri kazanıp, orta köylülüğü en azından tarafsızlaştırması ve bunların dışında kalan tarım kesimindeki tüm sömürücü unsurlara karşı savaşması durumu kaçınılmaz olarak doğacaktır. Örneğin, Rusya Şubat devriminden sonra demokratik özgürlüklerin kazanılmasıyla birlikte köylülükte bir çözülme ve parçalanmanın olup, tarım proletaryası ve yoksul köylünün sanayi proletaryasıyla birlikte hareket edip, küçük üreticileri mücadeleye kazanmaları, orta köylüyü tarafsızlaştırmaları ve bunun dışında kalan tarım kesimindeki tüm sömürücü unsurlara karşı savaşmaları gibi... Bu durumda hiç kuşkusuz, proletaryanın artık birinci planda serflik kalıntılarına karşı mücadeleyi programından çıkarıp, tüm sömürücü unsurlara karşı mücadele etmesi diyalektik bir kaçınılmazlıktır.

«Günümüzün toplumsal ve politik açıdan 'önemli anı' ortadan kalktığı zaman, kabul edelimki köylüler, önemsiz sayıdaki toprak sahiplerine tanınan önemsiz ayrıcalıklarla tatmin oldukları ve proletaryaya karşı belirgin bir biçimde «terslenmeye hazır» bir durum almaya başladıkları zaman, yani bundan sonraki tarihsel dönemde, serflik sisteminin kalıntılarına karşı mücadeleyi programımızdan çıkarırsak, hiç bir şekilde kendi kendimizle çelişkiye düşmemiş olaca-

ğız. O zaman büyük bir olasılıkla aynı zamanda otokrasiye karşı mücadeleyi de programımızdan çıkarmak zorunda kalacağız, çünkü politik özgürlük kazanmadan önce, köylülerin kendilerini feodal baskının en ağır ve iğrenç biçiminden kurtarmayı başarmalarını düşünmek olanaksızdır.» (a.g.e. s: 295)

Köylülük belli demokratik haklarına kavuştuğu ve tarımda kapitalist işletmelerin sahipleri feodalizme ve onun kalıntılarıyla olan çelişkisini bir tarafa iterek, yoksul köylü ve tarım proletaryasına ve genel olarak sosyal ilerlemeye karşı tavır takındığı zaman bile, tarım kesiminde mücadelenin sadece feodalizme karşı olmasını, kapitalist işletmecilerin bu mücadelenin dışında kalmasını düşünmek, temelden yanlış, bilimsellikten uzak bir görüş olur. Bir ülkede üretim ilişkilerine göre bir politika saptanırken, sadece alt yapıyı göz önünde tutup, siyasi üst yapıda nelerin olup bittiğini ve alt yapıdaki gelişime nasıl bir etkide bulunduğunu düşünmemek, saf bir politikaçılıktan öteye gidemez.

Kısaca belirtmiş olduğumuz bu genel ilkelere göre, proletaryanın öncülüğünde bir devrimin tarım kesiminde alacağı ekonomik ve sosyal tedbirler: 1 — Birinci planda üretim ilişkilerine ve; 2 — Siyasal üst yapıdaki ilişkilerin durumuna göre, değişik durumlar arz eder.

TÜRKİYE TARIMININ EKONOMİK VE SINIFSAK YAPISI

Bu genel açıklamalardan sonra, özel olarak Türkiye'deki duruma eğilelim.

Türkiye'de sanayi kesiminde olduğu gibi tarım kesiminde de kapitalist üretim ilişkileri egemen durumdadır. Tekelciliğin hakimiyeti sanayide olduğu gibi, tarımda da ürün fiyatlarını meta değerine göre değil, tekeli fiyat mekanizmasına göre ayarlamaktadır. Devlet, yani siyasi iktidar üzerinde egemen güç ise, yine işbirlikçi tekelliktir. Bu olgu tarım kesiminde feodalleri değil, işbirlikçi tekeli burjuvaziyi ve onların denetimindeki tekelleşmemiş tarım burjuvalarını, büyük toprak sahiplerini hakim kılmıştır. Mevcut koşullarda, feodalizm tasfiye edilmiştir; önemsenmeyecek ölçüde bazı kalıntıları olmasına rağmen, tarım burjuvazisiyle ve bunların egemen olduğu kapitalist ilişkilerle, feodal kalıntılar arasında önemsenmeyecek herhangi bir çelişki kalmamıştır.

Bu konunun daha açıklık kazanabilmesi için, tarım kesiminin, kısa da olsa nasıl bir ilişki içinde olduğunu rakamlarla bir göz atmak gerekir. Konuya girmeden önce; soruna yaklaşım biçimimizi Marks, Engels ve Lenin'den birkaç alıntı yaparak belirtelim. Lenin tarım kesiminde kapitalizmin gelişiminin karakteristik, temel niteliğini şöyle izah eder:

«Bu sürecin ortaya çıkışının iki nedeni vardır: 1 — meta üretimi ve 2 — ürünün değil ama işgücünün bir meta olduğu gerçeği» (a.g.e., s: 316) Bu konuda Engels'de şöyle söyler:

«MATERYALİST tarih anlayışı, üretimin ve üretimden sonra, üretilen ürünlerin değişiminin, her toplumsal rejimin temelini oluşturduğu; tarihte görülen her toplumda ürünlerin bölüşümünün ve ürünlerin bölüşümü ile birlikte, sınıflar yada zümreler (.....) halindeki eklemelenmenin üretilen şeye, bunun üretiliş biçimine ve üretilen şeylerin değişim tarzına göre düzenlendiği tezinden hareket eder.» (Anti-Dühring, s: 400) Marks ise bu tezi Felsefenin Sefaleti eserinde şöyle bir örnekle belirtir:

«Kol değirmeni metbunun mevcut olduğu bir toplumu, buhar değirmeni ise sanayi kapitalistinin mevcut olduğu bir toplumu verir.»

Görüldüğü gibi bir toplumdaki üretim ilişkisini belirleyen temel öğelerden başlıcaları, «üretilen şey, bunun üretiliş biçimi ve üretilen şeyin değişim tarzıdır». Bu temel ilkelere hareketle Türkiye tarımında üretimin hangi araç ve gereçlerle, yani «nasıl» üretildiğine, neyin üretildiğine ve «değişimin» nasıl yapıldığına bakalım. Kuşkusuz bu kısa yazıda Türkiye tarımının ekonomik yapısının tümünün bütün detaylarıyla açıklamasının olanağı yoktur. Fakat; kısa ve genel hatlarıyla konunun açıklanmasına çalışacağız.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün yaptığı istatistiklere göre (yalnız biz bu istatistiklerin içinde, Türkiye'de ne kadar tarım alanının işletildiği, ne kadarında endüstri bitkileri, sebze ve meyva yetiştirildiği, ne kadar alanın traktörle ve diğer tarım makineleriyle işletildiğini, alarak inceleyeceğiz) bir inceleme yaparak «üretilen şey, bunun üretiliş biçimi ve üretilen şeyin değişim» tarzını açıklamaya çalışacağız, Elimizdeki istatistikler en son olarak «1973» yılına kadar olan istatistikler olduğu için, bazı üretim araçları ve ürünlerin 1970-73 arasındaki 3 yıllık artışını hesap edip, ortalamasını 1978'e kadar olan sürece ekleyerek bazı yaklaşık sonuçlar elde etmek zorunda kalacağız.

1) Ekilen Alanın İşleniş Biçimi ve Makinalaşma

«DİE» 1973'de, «Ekilen, Nadas, bağ ve sebze alanı ile meyva ve zeytin ağaçlarının kapladığı alan ve ormanlar»ı şu şekilde belirtmiştir. (ormanları buraya almayacağız, çünkü konumuzu yakinen ilgilendirmemektedir) 1973de ekilen alan 16.062.000; nadas yapılan alan 8.952.000; bağlar, sebze bahçeleri, meyva ağaçları ve zeytinlikler 3.274.000 hektar olarak belirtilmiştir. Tarımda hakim üretim biçimini tayin eden en önemli faktörlerden biri, ekilen alanların hangi yöntemle işlendiği olduğu için, önce ekilen alanları bu yönden inceleyelim.

«İşleme şekillerine göre işlenen alan» şu şekilde saptanmıştır: 1973'de toplam işlenen alan: 25.014.000 hektar; bu alanın hayvanla işlenen 1973'de 13.304.000 hektar; traktörle işlenen alan ise 11.710.000 hektardır. Bu rakamlara, «üretilen şeyin üretiliş biçimine» göre bakılacak olursa: 1973'de hayvanla, ya-

Uluslararası Alanda Yeni Çelişkiler,

Son yıllarda uluslararası planda görülen ekonomik, sosyal ve siyasi gelişmeler, dünyada, yeni mücadeleleri, çelişkileri ve buna uygun olarak, yeni saflaşmaları ve güçler dengesindeki yeni değişimleri gündeme getirmiştir. Özellikle, dünyada emperyalizmle, sosyalizm (yani sosyalist ülkeler ve sosyalizm uğruna mücadele eden güçler) arasındaki baş çelişki, nihai çözümlenme noktasına doğru ilerledikçe, bugün gittikçe daha derin bir ekonomik ve siyasi bunalıma sürüklenen, emperyalist güçlerin de, sosyalist ülkelere, sosyalizm yolunda yürüyen dünya işçi sınıfına ve emekçi halklarına karşı, yeni yeni saldırılara girişmesi gündeme gelmektedir. Bu artan saldırganlığın ve telaşın sebebi, kuşkusuz, dünya çapında, sosyalizmin ve sosyalizm uğruna verilen mücadelelerin yeni başarıları, yeni boyutlara ulaşmasıdır.

Uluslararası siyasi alanda gelişen bu yeni durum ve yeni mücadeleler karşısında, her ülkenin işçi sınıfı, onun partileri ve tüm sosyalistler de, bu durum karşısında görüşlerini koymak ve siyasi tavırlarını belirlemek zorundadırlar. Biz bu yazımızda, son uluslararası gelişmelerin temel hatları üzerine kısaca bir değerlendirme yapacak ve sözünü ettiğimiz, yeni mücadeleler ve saflaşmalar konusunda görüşümüzü özetlemeye çalışacağız.

1. Emperyalist Yeni-Sömürgecilik Politikası, Geri Kalmış Ülkelerde Durum ve Sosyalizm Uğruna Mücadelenin Gelişmesi:

Çağımızın başında kapitalizmin tekelci aşamaya ulaşıp mali sermayenin doğmasıyla, bütün dünyanın bir avuç emperyalist devlet tarafından paylaşılması sorunu gündeme gelmiştir. Bu amaçla emperyalist ülkelerin kendi aralarında sürdürdükleri pazar kapma mücadelesi 1914'lerde bir dünya savaşının çıkmasıyla sonuçlanmıştı. Birinci Cihan Savaşında, emperyalistler arası çelişkiler nedeniyle çıkmış olan savaş, başta Almanya olmak üzere bazı emperyalist devletlerin aleyhinde sonuçlanmışken; ABD emperyalizmini önemli ölçüde güçlendirmişti. Kapitalizmin dengesiz gelişimi nedeniyle, ABD emperyalizminin giderek daha da güçlenip diğer emperyalist devletlerin tümünden üstün bir ekonomik ve siyasal yapıya ulaşmasını sağlamıştı.

Birinci paylaşım savaşından sonra, savaşta yenik çıkmış olan Almanya, kendi içinde de, proletaryanın güçlü sosyal hareketleri karşısında, iç savaş durumuna sürüklenmişti. Alman tekelci burjuvazisi, savaşta yenik düşmüş, büyük ölçüde gücünü kaybetmiş, özellikle militarizmin büyük ölçüde yıkıma uğradığı bir devletle kendi egemenliğini sürdüremez duruma gelmişti. Bu durumda Alman mali sermayesi bir yandan yeniden militarizmi güçlendirmeye çalışırken; bir yandan da aynı bunalım içindeki İtalya'da Mussolini'nin gerçekleştirmiş olduğu klasik faşist tipte bir devlet örgütlemeyi gündeme getirmiştir. Tekelci burjuvazi aşağıdan yukarıya kitle temeli yaratarak örgütlenmiş olduğu klasik faşizm eliyle, devleti tek başına ele geçirip, güçlü faşist bir devlet oluşturma girişimlerini sürdürmüştür. Bu

çabalar sonucu Hitler faşizmi iktidara gelmiş, güçlü bir faşist devlet oluşturmuş, yeniden düzenlediği militarist gücüyle Almanya'nın Birinci Cihan Savaşında kaybetmiş olduğu sömürgelerini yeniden elde etmek için, diğer emperyalist devletlerin pazarlarına saldırmıştı. Hitler faşizmi, İkinci Cihan Savaşını çıkarmak üzere hazırlanırken, dünya çapında siyasi egemenliğini kurma amacıyla, başka ülkelerde Nazi'lerin ilişkileri ve örgütlemeleriyle «Beşinci kol» adı altında faşist örgütlemelerin yaratılmasını da sağlamıştır. Bu yollarla, dünya üzerinde kurulmak istenen Alman emperyalizminin egemenliği, Hitler faşizminin İtalyan ve Japon müttefikleriyle birlikte başlattığı İkinci Cihan Savaşıyla sonuçlanmıştı. İkinci Cihan Paylaşım savaşı sırasında Alman emperyalizmi, dünya pazarlarında hegemonya kurma amacına ulaşamamış; Sovyetler Birliği'ne karşı giriştiği istiladan sonra Sovyetler Birliği'ne yenik düşerek, herkesçe malum olan sonuna ulaşmıştır. İkinci Cihan Savaşında da Almanya yenilgiye uğrarken, Birinci Cihan Savaşında olduğu gibi, ikincisinden de ABD emperyalizmi çok az bir kayıpla çıkmıştır. ABD emperyalizminin her iki Cihan Savaşında da az kayıpla çıkması ve bu ülkede kapitalizmin son derece hızlı, istikrarlı bir gelişim göstermesi, ABD'yi emperyalist ve kapitalist dünyanın en güçlü devleti haline getirmiştir. ABD'nin varmış olduğu bu düzey dünya jandarmalığını üstlenme durumunu da yaratmıştır.

Bilindiği gibi, ABD emperyalizmi, tüm dünya pazarlarında, özellikle geri ülkelerde kapitalizmin geliştirilmesi ve emperyalist egemenliğin sağlanması bakımından, diğer emperyalist ülkelerden farklı bir politika izlemiştir. Örneğin, ABD emperyalizminin geri ülkelerdeki sömürgecilik konusunda İngiltere'den farklı bir politikası olduğu gibi, kendine bağladığı ülkelerde faşizmin tezgahlanması konusunda da Hitler Almanya'sından farklı bir yöntemle sahiptir. Geri ülkelerin emperyalist hakimiyet altında tutulması konusunda İngiliz emperyalizmi klasik sömürgeciliği savunmuş ve uygulamış iken, ABD emperyalizmi yeni-sömürgecilik ilişkilerini yani, bağımlılık ilişkilerini savunmakta ve genellikle başından beri bu politikayı uygulamaktadır. Aynı şekilde faşizmin tezgahlanması konusunda da, Hitler faşizminden değişik bir siyasete sahiptir. Hitler faşizmi, özellikle İspanya'da olduğu gibi, hakimiyet altına aldığı her ülkede klasik faşizmi örgütleme siyasetini güderken; ABD emperyalizmi, yeni-sömürgecilik yani bağımlılık ve yarı-bağımlılık ilişkileri içerisine sokmuş olduğu tüm ülkelerde, ekonomik olarak olduğu gibi, siyasi yönden de kendisine bağımlı kıldığı güçlü bir burjuvazi yaratmış ve onların hakimiyetindeki devleti, özellikle de devletin silahlı güçlerini faşistleştirerek, faşizmi bu devlet eliyle, yukarıdan aşağıya uygulanan bir biçime sokmuştur.

ABD emperyalizmi, gütmüş olduğu bu siyasetle, faşizmi, emperyalist sömürü ve tahakküme karşı mücadelenin geliştiği her ülkede uygulanmaya çalışılan, uluslararası bir baskı ve terör yönetimi haline sokmuştur.

Kurmuş olduğu CIA, vb. teşkilatlarla, bütün bağımlı ve yarı-bağımlı ülkelerde, gerektiği zaman devlet eliyle faşizmi tezgahlama ve uygulama siyasetini devam ettirmektedir. Böylece faşizm, emperyalizme bağımlı, yarı-bağımlı ülkelerin kendi devletleri tarafından sık sık uygulanan bir yönetim biçimi olduğu gibi, uluslararası emperyalizm tarafından yönlendirilen bir sistem haline de getirilmiştir. Özellikle bugün, diğer emperyalist müttefiklerinin de desteği ile ABD, çıkarları darla düştüğü birçok ülkede, faşizmi o ülkelerdeki işbirlikçileri ile ya uygulama alanına koymuştur, ya da bunun için çabalamaktadır. Örneğin, Latin Amerika'da, Güney Asya'da, Afrika'da ve Akdeniz, Orta Doğu bölgelerinde birçok ülke bu türlü faşist uygulamalara sahne olmaktadır. Bu konuda öyle bir durum doğmuştur ki; faşizm yalnız bir ülkede değil, hemen hemen faşist-militarist güce sahip olan tüm kapitalist ülkelerde ve özellikle bağımlı ve yarı-bağımlı ülkelerde, kendisine karşı mücadele edilmesi gereken, temel karşı-devrim güçlerinden biri haline gelmiştir. Faşizmin uluslararası bir sorun haline gelmesi, faşizme karşı mücadelenin de dünya devrimci güçleri arasında enternasyonal dayanışmanın temel ve odak noktalarından biri haline gelmesine yol açmıştır.

Emperyalizmin dünya çapındaki jandarmalığını bu güne kadar ABD'nin yapması, ve daha önce de belirttiğimiz gibi, ABD'nin dünyanın geri kalmış bölgelerindeki pazar hakimiyeti konusunda genellikle yeni-sömürgecilik politikasını izlemesi: Latin Amerika'nın ve Asya'nın tüm eski sömürgelerinde olduğu gibi, yakın zamana kadar klasik sömürgeciliğin yoğun olduğu Afrika'da da, bunun yerini giderek yeni-sömürgeciliğin almasına ve böylece günümüzün koşullarında artık dünyada klasik sömürgeciliğin yerini tamamen yeni-sömürgeciliğe bırakmasına ortam hazırlamıştır.

Bir taraftan, özellikle II. Dünya Savaşından bu yana, eski sömürge halklarının sömürgeciliğe karşı giriştikleri ulusal kurtuluş mücadelelerinin güçlenmesiyle, diğer taraftan, yoğun bir sermaye ihracı yolundan geri kalmış ülkeleri kendine mali ve sermaye gücüyle bağımlı kılmaya çalışan ABD emperyalizminin bu politikasının yaygınlaşmasıyla, dünyanın geri ve eskiden sömürge bağımlılığı içindeki bölgeleri, bugün yeni bir ekonomik ve siyasi yapıya sahip olmuşlardır. Bu bölgeler ve ülkeler, emperyalizm tarafından kapitalizm ilişkileri içine çekilmiş; emperyalizmle işbirliği halinde bulunan burjuvazi güçlenirken, bunun karşılığında işçi sınıfının da doğup gelişmesi gündeme gelmiştir. Bu gelişimin zorunlu sonucu olarak, bu ülkelerde de, kapitalist yapı hakim duruma geldikçe, burjuva sınıflarla işçi ve emekçi sınıflar arasındaki çelişkiler de derinleşerek, sınıf mücadelesinin güçlenmesine maddi temel teşkil etmişlerdir. Kısaca belirtirsek, bugün dünyanın hemen her yerinde, sömürgelerin ortadan kalkması ve onun yerine emperyalist yeni-sömürgecilik ilişkilerinin hakim duruma gelmesi, bu gibi ülkelerde de, artık sömürgeciliğe karşı ulusal kurtuluş ve sosyalizm mücadelelerinin yerini, emperyalizme, onun güdümünde gelişen kapitalizme

Mücadeleler ve Proletarya Enternasyonalizmi-1

ve bu sömürünün devam ettirilmesi için uygulanan faşizme ve gericiliğe karşı mücadelelerin almasına yol açmaktadır.

Kuşkusuz bu gelişimde, çağımız başından beri, dünya işçi sınıfının ve halklarının sosyalizm yolunda elde ettikleri sürekli zaferlerin, güçlenen sosyalist sistemin de tayin edici bir rolü vardır.

1917'de Büyük Ekim Sosyalist devriminin zaferiyle birlikte, kapitalist dünya sisteminde ilk gedik açılmış ve sosyalizm, bir toplumsal sistem olarak ortaya çıkmıştır. Bunu takiben, bir taraftan emperyalist-kapitalist ülkelerdeki işçi hareketleri gelişirken, diğer taraftan, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde burjuva ulusal kurtuluş savaşları gelişmiş ve yüksek boyutlara ulaşmıştı. II. Cihan Savaşına kadar, kısmen ulusal kurtuluş mücadelelerinin güçlenmesi ve kısmen de yeni-sömürgecilik ilişkilerine evrimci şekilde geçişler, dünyanın büyük bir kesiminde, özellikle Asya'da, emperyalist sömürgeciliğe karşı kurtuluş mücadelelerini, uluslararası durumu etkileyen önemli bir faktör haline getirmişti.

Hitler faşizminin yol açtığı II. Cihan Savaşından sonra ise, faşizmin yenilgiye uğratılması sonucu, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan, vb. gibi Doğu Avrupa ülkelerinde faşizme ve kapitalizme karşı demokratik devrimlerin zaferi ulaşmasıyla, sosyalizmin güçlenmesi yolunda yeni bir çığır açılıyordu. Çünkü bu durumda, bir yandan güçlü bir sosyalist ülkeler sistemi doğarken, bir yandan da, demokratik devrimlerin yalnızca feodalizme ve emperyalist sömürgeciliğe karşı değil, aynı zamanda bağımlı ve yarı-bağımlı ülkelerde emperyalizme, kapitalizme ve faşizme karşı mücadele sonucu da doğabileceği somut örnekleriyle ortaya çıkıyordu.

Aynı zamanda, bu dönemden sonra, dünyanın geri kalmış ve sömürge ülkelerinde de, emperyalizme karşı mücadelede, sosyalist ülkelerin güçlü desteği sayesinde, salt burjuva ulusal kurtuluş hareketleri yerine, belirleyici olarak, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna hareketler gelişmiştir. Yani, bir taraftan kapitalist ülkelerde proletaryanın sosyalizm uğruna mücadeleleri güçlenirken, diğer taraftan, geri ülkelerde de ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadeleler, belirleyici duruma gelerek, burjuva ulusal kurtuluş hareketlerini tali plana indirgemıştır. Özellikle 1945'lerden sonra gelişen bu süreçte, Kore, Vietnam, Küba ve Angola halklarının mücadelesi, sözünü ettiğimiz gelişimi belirleyen temel örnekler olmuştu. Bu dönem, tüm geri kalmış bölge halklarının bir çoğunun emperyalizme karşı ulusal kurtuluş ve sosyalizm mücadelesini yürüttükleri bir dönem olduğundan, bu tür mücadeleler aynı zamanda, emperyalizmle sosyalizm arasındaki baş çelişkinin de yoğunlaştığı ve kesiştiği odak noktası haline gelmişti. Böylece dünya proletaryasının ve sosyalist ülkelerin enternasyonal dayanışmasının en somut ve güçlü bir şekilde sağlandığı alanlar da, bu ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadele alanları olmuştu.

Ancak, günümüz dünyasının gelişen ve değişen şartlarından dolayı, geri kalmış ülkelerdeki mücadelelerin temel niteliğinde,

önemli değişiklikler olmuştur. Daha önce de belirttiğimiz gibi, en başta ABD emperyalizmi eliyle, geri kalmış ülkelerde yeni-sömürgecilik politikasının yaygınlaştırılarak, bu ülkelerin ekonomik, sosyal ve siyasi yapısında, kapitalizmin hakimiyeti yönünde önemli değişikliklerin iyice belirginleşmesi söz konusudur. Bu yüzden, artık bu ülkelerde emperyalizme karşı ulusal temelden kaynaklanan mücadelelerin yerini, emperyalizme, onun işbirlikçisi kapitalist sınıfa karşı işçi ve emekçi halkın, sınıfsal temelde yükselen mücadeleleri almıştır. Aynı şekilde, bugüne kadar süregelen ulusal bağımsızlık ve sosyalizm uğruna mücadelelerin büyük bir kesimi zaten zaferle ulaşmış, diğerleri ise sözünü ettiğimiz, sınıfsal temelde yeni bir mücadele niteliği kazanmak durumunda kalmıştır.

Böylece, bugün dünyanın geri kalmış ülkelerinin hemen tümünde, sosyalizmin ve sosyalist ülkeler desteğinin de güçlü etkisiyle, işçi sınıfının ve emekçi halkın, emperyalizme karşı olduğu kadar, kendi burjuvazisine, onun sürdürdüğü kapitalist sömürüye ve bu sömürünün devamı için uygulanan gericiliğe ve faşizme karşı da yönelen demokrasi ve sosyalizm uğruna mücadeleleri birinci plana çıkmış, belirleyici olmuştur. Kısaca söyleyecek olursak, genel olarak bütün bağımlı ve yarı-bağımlı ülkelerde, ulusal bağımsızlık mücadelesinden gelişen ve sosyalizm mücadelesine yönelen hareketler yerine, kesintisiz olarak ve doğrudan sosyalizme geçişi amaçlayan, anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-kapitalist demokratik devrim mücadelesi belirleyici duruma gelmektedir. Kuşkusuz, bu tür mücadele, emperyalizme karşı ulusal hareketler olarak doğmamakta fakat bu ülkelerde, sömürücü sınıflarla emekçi sınıflar arasında bir iç savaş olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu değişiklik, emperyalizmle dünya sosyalist güçleri arasındaki baş çelişkinin odak noktasını da eskisinden değişik alanlara çekmektedir. Bu alanlar, yukarıda sözünü ettiğimiz, emperyalizme, kapitalizme ve faşizme karşı demokrasi ve sosyalizm mücadelelerinin geliştiği alanlardır. Bugün, Latin Amerika'nın, Güney Asya'nın, Afrika'nın Akdeniz ve Orta-Doğu bölgelerinin bir çok ülkesinde bu türlü mücadeleler yükselmekte ve güçlenmektedir.

2. *Emperyalizmin Derinleşen Buhranı, Anti-Sovyetizm ve Enternasyonal Görev:*

Uluslararası siyasi planda, yukarıda sözünü ettiğimiz değişiklikler yanında, bir diğer ve son derece önemli bir değişiklik de bugün açıkça görülmektedir. O da şudur: Dünya emperyalist sistemi her geçen gün biraz daha, hem ekonomik ve hem de siyasi olarak daha büyük bunalım ve güçlükler içine yuvarlanmaktadır.

Emperyalist sistemde, ekonomik buhran son beş senedir kendini her zamankinden daha derin bir şekilde belli etmektedir. Kuşkusuz bunun en temel nedenlerinden biri, dünya sosyalist güçlerinin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin, bugüne kadar kazandığı zaferler neticesinde, emperyalist sömürü pazar ve alanlarının giderek daralmasıdır.

Halbuki, gittikçe daha fazla uluslararası alana yayılan, daha azgın bir sömürü ve kâr sağlama peşinde olan emperyalist tekellerin, her zamankinden daha fazla pazara ve yeni sömürü alanlarına ihtiyacı vardır. Uluslararası emperyalist tekeller, aynı zamanda, gittikçe artan bir biçimde, sosyalist ülkelerin hızla gelişen ekonomik ve teknik gücüyle karşılaşmaktadır. Sosyalist ülkelerin dünya toplam üretiminde ve ticaretinde payları sürekli artmakta, uluslararası tekelleri ve emperyalist ülkeleri bu yönde de sıkıştırmakta ve hatta birçok konuda emperyalizmi geride bırakmaktadır.

Bu ve daha birçok nedenden ötürü derinleşen ekonomik buhran ve sıkışma, emperyalistlerin kendi arasındaki çıkar çelişkilerini de kızıştırmaktadır. Her ne kadar, en büyük emperyalist ülkelerin yöneticileri bir araya gelip, karşılaştıkları buhrandan birlikte kurtulma çabalarına girişiyorlarsa da, bu gösteriş dayanışmaları bir sonuca ulaşmamakta ve esasında, ekonomik planda, uluslararası tekellerin, süper kartellerin birbiri arasındaki rekabet kavgası daha da kızışmaktadır. Bu tekelleri birlikler, artık herhangi bir emperyalist devletin sınırları içinde değil, fakat dünya çapında faaliyet ve yatırımlar yürüttükleri için, bunlar arasındaki kıyasıya rekabet doğrudan doğruya, emperyalist devletler arası çatışmalara dönüşmemektedir. Fakat bu kavga, her emperyalist ülkenin kendi yönetimi içinde ve uluslararası siyasi ittifaklar içinde kendini belli etmektedir. Örneğin, bugün ABD yönetiminin kendi içinde başgösteren çekişme ve anlaşmazlık, bu uluslararası tekellerin arasındaki rekabet mücadelesinden ileri gelmektedir. Bu durumlar, emperyalist dünyayı aynı zamanda derin bir siyasi istikrarsızlığa ve bunalımlara sürüklemektedir.

Kuşkusuz, emperyalizmin bu siyasi bunalımının diğer bir önemli nedeni de, sosyalist ülkelerin uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve onlarla birlikte yürüyen gerçek bağımsız ve demokratik ülkelerin, dünya çapında siyasi etkinlik ve ağırlığının artmasıdır. Bugün emperyalist ülkeler, geçmişte olduğu gibi, hesapsız-sorgusuz, istedikleri gibi bir dünya politikası ve saldırganlığı artık yürütememektedirler. Çünkü karşılarında hem siyasi etkinlik ve hem de askeri bakımdan güçlü bir ilerici dünya vardır. Ve özellikle, bu etkinlik, tekelleri kapitalizmin gelişip, soysuzlaşmasıyla birlikte gelişen ve büyüyen dünya demokrasi güçleri sosyalizm yanında yer aldıkça, daha da artmaktadır. Diğer taraftan, bir önceki bölümde belirttiğimiz gibi, dünyanın en geri kalmış bölgelerinde bile bugün, sadece emperyalist sömürgeciliğe karşı değil, fakat, emperyalizmi, kapitalizmi, onun pis kenefi faşizmi ve gericiliği toptan yoketmek uğruna mücadeleler yaygınlaşıp geliştikçe, emperyalist güçlerin ve onların işbirlikçilerin telaşı da daha çoğalmaktadır.

Dünya konjonktüründeki bu gelişmeler, en başta iki önemli olgunun kendini göstermesine yol açmıştır. Bunlardan birincisi, dünya çapındaki tüm sosyalist güçlerle em-

Sömürge ve Ezilen

Geçen sayımızda yayınlanan bölümde, «sömürgecilik» ve «ihlak edilmiş ezilen ulus» sorunları üzerine polemige girdiğimiz, «Kurtuluş Sosyalist Dergisi» yazarının E. Birliği'ne yönelttiği eleştirileri cevaplamaya başlamıştık. Ve ilk olarak, Türkiye'de genel olarak faşizm ve faşizme karşı mücadele ile Kürdistan'da yürütülmesi gereken mücadele arasındaki ilişkiyi ele alarak, «Kurtuluş» yazarının, «zoraki vatandaşlık» paranası arkasında, Kürdistan'da faşizmin oluşturduğu geniş kitle temelini ve böylece Kürt halkı için de faşizme karşı ve onu doğuran kapitalist düzene karşı mücadele etmenin birinci planda olduğu gerçeğini ,nasıl gözden kaçırmaya çalıştığını, göstermiştik. Şimdi de aynı konu üzerinde, «Kurtuluş» yazarının diğer iddiaları üzerinde duralım.

FAŞİZM VE ANTI-SÖMÜRGEÇİ, ANTI-FEODAL MÜCADELE

Emeğin Birliği, söz konusu yazıda, yukarıda belirttiğimiz zihniyetten hareket edenlerin, Kürdistan'da Kürt emekçi halkının da birince planda mücadele etmesi gereken faşizmi tali planda gösterdikleri, dolayısıyla faşizmi Kürt halkının gözünden gizlemeye çalıştıklarını, bunun da Kürt halkının kurtuluş mücadelesine büyük bir ihanet olduğunu belirtmişti. (Aslında E. Birliği o yazısında, sadece «Kurtuluş»a değil, aynı zihniyette olan bütün görüş sahiplerine aynı eleştiriyi yöneltmişti). «Kurtuluş» yazarı buna cevap olarak şöyle bir şey söylemiş: «Anti-sömürgeci ve anti-feodal mücadele ile, anti-faşist ve anti-emperyalist mücadele arasındaki bağı görme-yecek ölçüde perspektiften yoksun olanlar için bu iddia doğal karşılanmalıdır. Kısaca bu noktayı açıklamaya çalışalım. Bilindiği gibi, yığınları mücadeleye kazanmak için onların somut taleplerinden hareket etmek gerekir. Geniş köylü kitlelerini emperyalizme karşı mücadeleye kazanmanın yolu, ancak ,onların toprak taleplerinden hareketle mümkündür.» (Kurtuluş No: 23)

«Kurtuluş»un yazımıza daha önce de aldığımız «toprak devrimi bu demokratik devrimin tâli bir sorunudur» sözleriyle, yukarıdaki alıntıda «geniş köylü kitlelerini emperyalizme kazanmanın yolu, ancak, onların toprak taleplerinden hareketle mümkündür» iddiasını birbirleriyle karşılaştıracak olursak, yazarın ne demek istediğini anlamakta zorluk çektiğimizi belirtmemiz lâzım. Acaba yazar, Kürdistan devrimiyle Türk devrimini ayrı ayrı olarak mı görüyor, yoksa birlikte olarak mı görüyor? Eğer birlikte olarak görüyorsa, bu iki ayrı söz anlaşılacak kadar garip bir çelişkidir. Yok eğer, ayrı olarak görüyorsa, birlikte örgütlenme ve birlikte mücadele etme gibi lafları iş olsun diye etmektedir. Acaba «toprak devrimi bu demokratik devrimin tâli bir sorunudur» derken salt bir Türk devrimini mi kast etmektedir, yoksa genel olarak Türkiye'de gerçekleşecek demokratik devrimi mi kast etmektedir? Söz konusu iddianın geçtiği yazıya bakacak olursak genel olarak, Kürdistan da dahil olmak kaydıyla, Türkiye devrimi kastedilmektedir. Çünkü, «Kurtuluş»un 2/43. sayfasında şöyle denmektedir. «Türkiye'de devrimci adım anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk devrimidir. Kürt ulusal sorunu bu genel sorunun bir parçasıdır.» (No. 2, s: 43).

Evet sayın yazar, yukarıda aktardığımız tahillere göre, Kürdistan'da dahil. Türkiye'de

gerçekleşecek demokratik devrimin, «toprak devrimini» tali planda tutacağını yani, «toprak devrimi»nin demokratik devrimin temel ve esas sorunu değil, tali bir sorun olduğunu söylemektensiniz. Fakat, şimdi neyin değiştiğini bilmediğimiz bir hikmetle, «onların toprak talebinden hareketle» diyerek Kürt emekçilerini birinci planda toprak talebinden harekete geçireceğinizi belirtmektensiniz. Bu söylediklerinizin hangisi doğru? Yoksa hiç birisinin de doğruluğuna inanmayarak, bazı «taktikler» kullanarak Kürt emekçilerini uyutmaya mı çalışıyorsunuz? Bu soruların doğru cevabını da yazara bırakarak, bu konudaki görüşlerini aktarmaya devam edelim:

«Nüfusun büyük çoğunluğunu Kürdistan'da köylüler oluşturur. Bu gerçek, Kürdistan'da tutarlı bir anti-faşist mücadelenin ancak, Kürt feodal beylerine, aşiret liderlerine ve dini çevrelere karşı mücadele ile birlikte sürdürüleceğini ifade eder. Bu olmadan kitleler, emperyalizme karşı mücadeleye kazanılmaz. Olsa olsa gerici feodal güçlerin yedeğine terk edilmiş olur.» (a. g. e. No. 23, s: 47).

Kürdistan'a hem sömürge deyip ,hem de yukarıdaki gibi, «Kürt feodal beylerine, aşiret liderlerine ve dini çevrelere karşı mücadele ile birlikte sürdürebileceğini ifade eder» demek, birbirleriyle çelişmez mi? Sömürgelerde «ulusal kurtuluş» mücadelesi ilk başta bir iç savaş gibi, yani kendi içinde verilen bir savaş gibi, verilebilir mi? Yazarın kendisi de, söz konusu derginin 48. sayfasında şöyle söyler: «sömürgeci baskı politikası salt faşist yönetimlerin değil, genel olarak hâkim ulusun, hâkim sınıflarının geleneksel politikasıdır. Devlet faşist olmadığı halde sömürgeci bir devlet olabilir. Yani anti-sömürgeci mücadele sürekli gündemdedir.» Yazarın bu dedikleri sömürge ulusun bir ulusal kurtuluş mücadelesini herhalükârda vermesinin gerekli olduğunu ispatlamıyor mu? Peki bir sömürge ulus hem kendi egemen sınıflarına, hem de aynı süreç içerisinde sömürgeci devlete karşı savaşılabiliyor mi? Bunun maddî, ekonomik ve sınıfsal temelleri var mıdır? Eğer bir ülkede, sömürgeci devletle işbirliğine girmiş ve kendi sömürge halkının, sömürgeci devletle birlikte kendi işbirlikçilerine karşı da mücadele etmesini getirecek kadar bir işbirlikçi sınıf yaratılmışsa, o ülkenin klasik sömürge olduğunu söylemek epeyce zordur. Çünkü sömürgelerde yalnız emekçi halk değil, sömürgeciğin üst düzeyindeki unsurlar da, sömürgeci ülke tarafından ezilir, baskı altına alınır, gelişmeleri engellenir. Ve sömürgeciliğin gerektirdiği farklı statükoya tâbi tutulur. Bunun için, ulusal bağımsızlık mücadelesinde bir iç savaş, peşinen sömürge ülke halkının sorunu olarak görülmez. Birinci planda sömürge ülke bütün unsurlarıyla birlikte bir ulusal bağımsızlık mücadelesine girer ve o ulusal bütün içinde sınıfsal mücadele ancak bundan sonra başlar.

Yazar, bu tespitte bulunurken; «Kürdistan'ın somut koşullarından hareketle» diyerek bize, tezlerinde somut olacağı sözünü vermektedir. Ama iş somut olmaya gelince Kürdistan'ın bugünkü durumunu görmeyerek: «Bu durum, Kürdistan koşullarında, anti-feodal mücadele ile birlikte ve özellikle anti-sömürgeci mücadeleyi hareket noktası olarak almayı gerektirir» sözleriyle gerçeklere gözünü kapatmaktadır. Peki şimdi, Kürdistan somutunda el yordamıyla bile birtakım örnekler arasak. feodalizme karşı kaç tane köylü hareketi görebiliriz? Eğer

biz yazara, 1970'den bu yana Kürdistan'da feodallerin topraklarını işgal eden, feodallere karşı mücadele eden köylü hareketinden birkaç tane örnek ver desek, yazar faşizmin yalnız bir günde Kürdistan'da giriştiği saldırılara ve Kürt halkının bu saldırılara karşı mücadelesine eşdeğer olabilecek örneği 8 yıllık bir sürenin tümü içerisinde gösteremez kanaatindeyiz. Gözünü dünyaya açan herkes, günlük gazeteleri dahî kabaca bir araştırdığı zaman görecektir ki; Kürdistan'ın hemen hemen her gün birkaç il ve ilçesinde faşist baskılar ve bu faşist baskılara karşı Kürt emekçilerinin güçlü direnç ve mücadelelerini mutlaka görebilir.

Bu durumu yazarın kendisi de görmüş ve şöyle demiştir: «Birinci ders, gerici, feodal çevrelerin etkinliği ve bu güçlere karşı mücadele etmenin taşıdığı önemdir.» Evet, faşizmin Kürdistan'da bugün kendisine bulmuş olduğu kitle temelinde geçmişteki feodal yapının etkinliği vardır. Fakat; feodalizmin bu etkinliğinden yararlanarak, oluşturulan faşist güçleri bugün kim, hangi sınıf yönetmektedir? Faşist bir merkezden mi bu güçler yönetilmektedir, yoksa hâlâ bu güçleri feodalizm mi yönetmektedir? Daha doğru bir deyimle, bu güçler bugün kimin komutası altında hareket etmektedirler. Feodalizm mi, yoksa tekeli kapitalizmin baskı ve terör gücü olan faşizmin mi? Faşizm, her zaman gerici, bağımsız ne varsa, onlara sarılır ve onları kendisine ideolojik bir araç olarak kullanır. Faşizm bugün Fatih'leri, Yavuz'ları, Abdülhamit'leri de kendisine ideolojik bir temel olarak alıp, yaygınlaşmaya ve gelişmeye çalışmaktadır. Peki şimdi sizin, Türk emekçilerini bunları birer ideolojik araç olarak kullanan faşistlere karşı değil de, Yavuz'ların, Abdülhamit'lerin o zaman temsil ettikleri feodal sınıfa karşı mücadeleye çağırmanız doğru olur mu?

Kürdistan'da da bugün feodalizm değil Türkiye'nin genelinde olduğu gibi, kapitalizm hâkimdir. Fakat, üst yapıda, kitleler arasında feodal düşünce ve inançlar, sizin deyiminizle «Din bezirganlığı» önemli ölçüde egemendir. Fakat, bunların tümü şimdi faşizmin, yani tekeli kapitalistlerin temsilcilerinin kullandığı araçlar haline gelmişlerdir; feodal ağaların değil. Bunun için, sizin «Kürt feodal beylerine ,aşiret liderlerine ve dini çevrelere karşı mücadele»yi birinci plana koymanız, tabiri affedin, eşşeği bırakıp, semerini döğmeye benzer. Hele «Dini çevrelere karşı mücadele» deyimimiz çok yersiz ve genel sınıfsal mücadelenin aleyhine olan bir öneridir. Herkesin bildiği gibi, faşizmin esas amacı: «Din çevreleri» ile emekçi halk arasındaki çelişki ve mücadeleyi birinci plana çıkararak, sınıf mücadelesini kitlelerin gözünden gizlemektir. Eğer Marksistler bu oyuna gelir de, «dini çevrelere karşı» bir mücadele ile uğraşırlarsa, faşizmin ekmeğine yağ sürmüş olurlar. Şurası çok iyi bilinmelidir ki; Kürdistan'da faşizm son derece tehlikeli oyunlara girmektedir. Daha, yakın bir zamanda Tercüman gazetesinin «Kars'ta Camilere Bomba Koydular» diyerek manşet atması dini, faşizmi uygulamak için nasıl bir araç haline getirmek istediklerini açıkça göstermektedir. Bu açık oyunlar karşısında faşizme karşı mücadeleyi göz ardı edip, «feodal beylerin, aşiret liderlerine ve dini çevrelere karşı» bir mücadeleyi önermek, Türk - Kürt emekçilerine hedef şaşırtmadır. Ama biz yine de yazarın bunu kasıtlı olarak yaptığını söylemeyeceğiz.

Ulus Sorunları- 2

Sizin deyiminizle «Kürdistan'ın somut koşullarından» hareket edecek olursak göreceğimiz manzara: Kürdistan halkının her gün, hatâ her saat faşizmin, onu uygulayan sermaye sınıfının, devlet güçlerinin ve maşalarının terörü ve baskısı karşısında inatla ve kararlılıkla mücadele ederek direndiğidir. Ve her Marksistin yapması gereken şey, bu somut olgu karşısında Kürt halkının bu faşist baskıya karşı nasıl mücadele edeceğini tespit etmektir. Bütün bunlara rağmen yazar, «Emeğin Birliği'ne bir hatırlatma yapmayı yararlı görüyoruz:» diyerek şöylesi bir örnek sıralıyor:

«Kırk yıl gibi yarım asıra yakın bir süre, Portekiz'de hüküm süren Salazar faşizmi, bunca zaman ayakta kalma şansı bulmuşsa, bunun sorumluluğu bir ölçüde de tutarlı bir anti-sömürgeci politika yapamayan Portekiz soluna aittir. Kırk yıl sonra Portekiz'de faşizmin geriletilmesi, Angola, Mozambik, Gine vs. gibi Portekiz sömürgelerindeki anti-sömürgeci mücadelenin başarıya ulaşmasıyla mümkün olabilir. Portekiz'deki faşist Salazar yönetiminin yıkılmasıyla Portekiz sömürgelerinin kurtuluşu aynı tarihlere rastladı. Yine Etyopya'da yarım asırdan uzun süren Haile Selasiye'nin askeri faşist diktatörlüğü Etyopya halkının demokratik mücadelesinin yanı sıra Eritre halkının ulusal kurtuluş mücadelesinin sonucu olarak 1974'te yıkılabildi. Belki bu örnekler size anti-sömürgeci mücadele ile anti-faşist mücadele arasında kopmaz bağlar bulunduğunu kavramakta yardımcı olur» (a.g.e. s: 49).

Yazarın bu örnekleri acaba E. Birliği'nin görüşlerini mi, yoksa «Kurtuluş»un görüşlerini mi doğruluyor? Yazarın yukarıda sözünü ettiği, Portekiz faşizmi ve Etyopya'daki Haile Selasiye'nin «Askeri faşist diktatörlüğü»nün yıkılmasını Eritre ulusal kurtuluş mücadelesi ve Angola, Gine, Mozambik, gibi sömürgelerin ulusal kurtuluş mücadelelerinin hızlandırdığı herkes tarafından bilinmektedir. Fakat yazarın verdiği bu örneğin, Türkiye Kürdistan'ın ulusal mücadelesiyle ve Türkiye'deki faşizmin yıkılmasıyla nasıl bir ilintisi var? Acaba Türkiye'deki faşizmin de Kürdistan'daki bir ulusal kurtuluş mücadelesi ile mi yıkılacağını söylemektedir? Eğer böyle demek istiyorsa sözkonusu yazıda söylemiş olduğu şu aşağıdaki sözlere ters düşer: «ve bu talepleri ileri sürülmeden, bu doğrultuda mücadele verilmeden, faşizme ve emperyalizme karşı Kürt halkını mücadeleye kazanmak mümkün değildir. Bu iki görev içiçe geçmiştir.» (a.g.e. s: 47).

Halbuki Amilcar Cabral, Portekiz'deki Salazar faşizmi ile Gine ulusal kurtuluş mücadelesi arasındaki ilişkiyi şöyle belirtir:

«Şunu açıkça bir kez daha belirtmeliyiz ki, üzerinde faşizmin oluncasının uygulandığı halkımız Portekiz faşizmiyle savaşıyor: biz Portekiz sömürgeciliğiyle savaşıyoruz. Portekiz'deki faşizmin yıkımı Portekiz halkının işi olmalıdır. Portekiz sömürgeciliğinin yıkılması ise bizim halkımızın işi olacaktır. Portekiz'de faşizmin yıkılışı Portekiz sömürgeciliğinin yıkılmasına yol açmayabilir (...3 Fakat bizim Portekiz sömürgeciliğinin temizlenmesinin Portekiz'de faşizmin yıkılmasına yol açacağından kuşku yok.» (GİNE'DE DEVRİM, s: 22).

Görüldüğü gibi Gine'de birinci planda ele alınması gereken esas mesele faşizme karşı

mücadele değil, fakat sömürgeciliğe karşı mücadeledir. Cabrali faşizme karşı mücadelelerin «Portekiz halkının işi» olduğunu belirtmektedir. Ve aralarındaki ilişki de bu kadardır. Ama siz, Kürt halkının «sömürgeciliğe» ve faşizme karşı mücadelesinin «içiçe girmiş» olduğunu belirtmektesiniz. Ve bu dersi kendiniz öğrenmeniz yerine, E. Birliği'ne vermeye kalkıyorsunuz. Verdiğiniz bu talihsiz örnek de sizi batmış olduğunuz bataktan kurtaramıyor, tam tersine sizi iyice batağa sokuyor. Çünkü bu örnekte bir kere daha görülüyor ki, sömürgelerdeki mücadele faşizmi dolaylı olarak ilgilendirmektedir ve etkilemektedir; fakat Kürdistan'da böyle bir dolaylılık yoktur. Tersine, sizin de kabul ettiğiniz gibi «bir içiçelik» var. Peki sorunuza ters çevirerek size sorarsak ne cevap verirsiniz acaba: Kürdistan'da bugüne kadar neden bir ulusal kurtuluş mücadelesi ya da sizin deyiminizle, bir «sömürgeciliğe karşı» mücadele örgütlü ve etkili bir şekilde ortaya çıkmamış da, bugün Kürt ve Türk halkının birlikte mücadele ederek, hem ulusların kendi kaderini tayin etme hakkını elde etmek, hem faşizmi gidermek ve hem de demokratik devrimi gerçekleştirmek için ortak bir mücadele koşulu doğmuştur?

EMPERYALİZM - ÖNCESİ SÖMÜRGEÇİLİK VE KÜRDİSTAN'IN BUGÜNKÜ YAPISI

Özellikle 1936 - 38 Dersim halk isyanından bu yana, yani 40 yıllık süre içinde, neden Kürdistan'da ulusal nitelik taşıyan, «sömürgeciliğe karşı» mücadeleyi amaçlamış herhangi bir halk hareketi doğmadı? Bunun sebebi kim? Gine, Mozambik, vb. gibi Portekiz sömürgelerinin ulusal kurtuluş mücadelelerinin gecikmesine Portekiz solunu sebep olarak göstermişsiniz; peki Kürdistan'da 40 yıldan bu yana hiç bir ciddi, ulusal nitelikte bir halk hareketinin doğmayışının sebebi kim? Belki buna da «Türk solu» diyebilirsiniz, ama bu düşünceniz volantinist bir düşüncedir. Böylesine suni sebepler, ulusal kurtuluş hareketlerinin doğmasını ve başarıya ulaşmasını engelleyemezler. Böylesi hareketlerin doğması ve başarıya ulaşmasının esas sebebi o ülkenin ekonomik ve sosyal yapısına bağlıdır. «Kurtuluş» yazarının da, herkesin de görebileceği gibi, günümüz dünyasında bir tek klasik sömürge bile gösterilemez ki; o sömürge ülkede ulusal kurtuluş uğruna bir mücadele başlamamış olsun. Bugün dünyanın her yerindeki klasik sömürgelerde güçlü veya güçsüz, nasıl olursa olsun, halka mal olmuş, halka inmiş, uluslararası planda sesi duyulmuş ve dünyayı meşgul eden hareketler varlığını sürdürmektedir ve hatâ bunların büyük çoğunluğu başarıya ulaşarak bağımsızlığa kavuşmuştur.

Peki Kürdistan'da neden böyle bir hareket bu güne kadar doğmamış ve bugün bile böyle bir hareketin maddî temeli ortaya çıkmamış durumda? Böyle olmasının sebebi; ne Kürt halkı ne de «Türk solu»dur. Esas sebebi, 1938'lerden sonra Kürt feodallerinin ve burjuvalarının Türk şöven burjuvalarıyla işbirliğine başlamış olmaları; 1946'daki ikili anlaşmalardan sonra 1950'de emperyalizmin Türkiye'ye bütün gücüyle, ekonomik olarak girerek, Türkiye'yi ve bununla birlikte Kürdistan'ı da ekonomik ilhak altına almıştır. Böylece her iki ulusun, aynı zamanda Laz, Arap, Çerkez vs. gibi azınlıkların burjuvalarını

işbirlikçiler haline getirmesi, Türkiye Kürdistan'ında daha önce Türk burjuvazisi eliyle gerçekleşmiş olan siyasi ilhakı, ekonomik ilhakla perçinleyerek, milli nitelikte bir burjuvazi ve sermaye bırakmayarak, Kürdistan'da bir burjuva ulusal kurtuluş mücadelesinin maddî temelini ortadan kaldırmıştır. Aynı zamanda bu gelişmeler, Kürdistan'la Türkiye arasında ayrı ayrı pazarlar doğmasını, veya Kürdistan'ın Türk ezen ulusunun ayrı bir pazarı haline gelmesini engellemiş, bir tek birleşik pazarın doğmasını sağlamış; bu ekonomik kaynaşma işçi sınıfının da birbiriyle içiçe girmesini ve diğer Kürt ve Türk emekçilerinin emek güçlerini ve ürünlerini aynı pazarlarda aynı koşullarda satmasını sağlamış ve ekonomik, sosyal bir içiçelik yaratmıştır. İşte Kürdistan'da «sömürgeciliğe karşı» 40 yıldan bu yana herhangi bir ulusal hareketin doğmamasının ve bugün de doğacağı benzer memesinin temel nedenleri kısaca bunlardır.

Bu ekonomik, sosyal olgular Türk, Kürt uluslarının işbirlikçi burjuvalarını, Arap, Laz, Çerkez vs. gibi akaliyetlerin burjuvalarıyla birlikte bir devlet içinde sömürülerini devam ettirmek üzere, uyum içinde birleştirmiştir. Ve mevcut devlet ve parlamento bütün bu burjuvaların temsilciliğini yapan bir devlet ve parlamento haline gelmiştir. Bir ezilen ulusun burjuvazisi ve egemen güçleri işbirlikçi haline gelirse, o ulusun ulusal mücadelesini üstlenecek hangi sınıflar geriye kalır? Kuşkusuz proletarya ve diğer halk kesimleri kalır. Bu kesimler de ezen ulus emekçileriyle aynı pazarda ve aynı şartlar altında sömürülüp denetlenirlerse, bu ezilen ulusun işçi sınıfı ve diğer halk kesimi salt bir ulusal kurtuluş mücadelesi uğruna mı, bir mücadeleye girerler, yoksa ezen ulusun proletaryasıyla ve diğer emekçi kesimiyle birlikte kendilerini baskı altında tutan ve sömüren tüm sömürücü güçlere ve onların baskı mekanizması olan devlete karşı mı mücadele ederler? Hiç kuşkusuz, hepsi birden bu baskı mekanizmasına karşı mücadele ederler. Peki böylesi bir ülkeye klasik sömürge denir mi? Bütün bunlara rağmen yazar, Kürdistan için şu tespitte bulunur:

«E. Birliği» yazarının «çağ» gerekçesiyle tartışmaya gerek görmediği rekabetçi dönemin sömürge politikası, Kürdistan'da geçerli olan politikadır. Kürdistan'daki sömürgeci politikanın hâkim ögesi emtia ihracıdır. Aynı zamanda Kürdistan zengin hammadde ve ucuz iş gücü deposu olarak sömürgeci oligarşik yönetim için önem kazanmaktadır.» (Kurtuluş No: 24, s: 63). Yazar bu tespitinden sonra şöyle devam eder:

«İşte bu yüzden ki, Kürdistan'daki yapı «hafif siklet» Türk sömürgeciliğinin politikasına göre şekillenmiştir. Bu nedenle Kürdistan'da emperyalizm öncesi dönemin sömürge politikası egemen politikadır. (yani, klasik sömürgecilik demek isteniyor E.B.). Bu egemen politikanın sonucu Kürdistan'da bir sanayi burjuvazisi oluşmamıştır. Esas olarak emperyalizmin ve oligarşinin işbirlikçisi onun emtiasını pazarlamakla görevli bir ticaret burjuvazisi söz konusudur. Tali planda görülebilecek küçük çaplı kapitalist işletmelerin varlığı da gözlenebilir.

«E. Birliği yazarının serbest rekabetçi dönemin sömürge politikasının özellikleri olarak sı-

raladığı olguları, tümüyle değilse bile çoğunlukla görmek mümkündür Kürdistan'da.» (a.g.e.s: 63).

Biraz ilerde sömürge, yani klasik sömürge ve bizim bağımlılık ilişkisi dediğimiz yeni-sömürgecilik ilişkilerinin ve bu tip ülkelerin statülerini A. Cabral'dan yapacağımız geniş alıntılarla ele alacağız. Ve bir sömürge olan Mozambik'in durumunu, Türkiye ile Türkiye Kürdistan'ına, sınırlarının bitişik olması bakımından son derece benzeyen ve «iç» sömürgeciliğin olduğu Güney Afrika'yı inceleyerek, klasik sömürgecilik ve bağımlılık (yeni-sömürgecilik) ilişkilerini bütün detaylarıyla ve bu ülkelerin yazarlarından ve hareket önderlerinden aktararak. Türkiye Kürdistan'ı ile karşılaştırarak soruna tam bir açıklık getirmeye çalışacağız. Fakat bu geniş detaylara girmeden önce, yukarıya aldığımız alıntılarda «Kurtuluş» yazarının birbirine katmak istediği bazı sorunlara açıklık getirmeye çalışalım.

Yazar, söz konusu alıntıda, «Kürdistan'daki sömürgeci politikanın hâkim ögesi emtia ihracıdır» der. Acaba bu emtialar hangi maddelerdir ve Kürdistan'ın hangi pazarlarına ihraç edilirler? Kürdistan'ın böyle ayrı bir pazarı var mıdır? Eğer böyle bir pazarı varsa, sınırları neresi, merkezi neresidir? Bu pazarın ticaret erbabı hangi ulusun burjuvalarıdır? Bunlar o kadar saçma iddialardır ki, o kadar hayali iddialardır ki, yukardaki soruları sorduğumuzda gerçek yüzü hemen görünmektedir.

Peki, «Türk sömürgecileri» Kürdistan'ın pazarlarında hangi ulus burjuvazisiyle bu işbirliklerini sürdürüyorlar. Klasik sömürgelerde işbirlikçi burjuvazi olur mu? Bunu hangi klasik sömürgeci gösterebilirsiniz? Halbuki «Kurtuluş»un kendisi de 2. sayısında 50. sayfasında:

«Her yeni baskı ve zulüm dalgasında iki ulusun hâkim sınıfları tam bir anlaşma içinde emekçi sınıflar üzerindeki baskı ve sömürde nasıl işbirliği yapıyorlarsa», diyerek her iki ulusun, yani Türk ve Kürt ulusunun hâkim sınıflarının «tam bir anlaşma içinde» olduğunu söylemektedir. Peki böyle bir klasik sömürge var mı dünyada? «Kurtuluş»un, «iki ulusun hakim sınıfları tam bir anlaşma içinde, emekçi sınıflar üzerindeki baskı ve sömürde (...) işbirliği yapıyorlarsa» şeklinde ifade ettiği durum, ancak yeni - sömürgecilikte, yani bağımlılık ilişkileri içerisinde olan ülkelerde söz konusu olabilir. Sömürgelerde böyle bir şey olmaz. Klasik sömürgecilikte sömürge ulus, her şeyi ile, yani tüm sınıf ve katmanları ile bir sömürge statüsüne tâbi ve bir sömürge baskısı altındadır. (Biraz ilerde bunları somut örneklerle açıklayacağız). Klasik sömürgelerde sömürgeci ulusun burjuvazisi ile sömürge ulusun burjuvazisi «tam bir anlaşma içerisinde» eşit sömürü haklarına sahip olmadıkları gibi, sömürge ulusun egemen güçlerinin böyle bir sömürü olanağı bile olmaz. «Kurtuluş»un bilimle ters düşmesi doğal görülebilir. Fakat kendi kendisiyle bu kadar çelişmesi anlaşılır bir şey değildir.

Yazarın «aynı zamanda Kürdistan zengin hammadde ve ucuz işgücü deposu olarak sömürgeci oligarşik yönetim için önem kazanmaktadır» iddiasına gelince: bu iddia da yine «iki ulusun hakim sınıfları tam bir anlaşma içinde emekçi sınıflar üzerindeki baskı ve sömürde nasıl işbirliği yapıyorlarsa» şeklindeki kendi düşüncesine ters bir iddiadır. «Kurtuluş»un bu düşüncesine tamamen katılıyoruz, bu düşüncüyü anlıyoruz. Fakat, böylesi bir tesbitten sonra «aynı zamanda Kürdistan zengin hammadde ve ucuz işgücü deposu olarak sömürgeci oligarşik yönetim için önem kazanmaktadır» düşüncesini anlaşılabilir ve fahiş bir yanılı olarak görüyo-

ruz. Eğer «Kurtuluş» her «iki ulusun hakim sınıflarının» tam bir anlaşma içinde, her iki ulusun emekçileri üzerinde bir baskı ve sömürü kurmuş olduklarını kabul ediyorsa, bu demektir ki; Kürdistan'ın zengin hammadde ve ucuz işgücünden her iki ulusun hakim sınıfları tam bir anlaşma içinde faydalanıyorlardır. Yani, Kürdistan'ın «zengin hammadde ve ucuz işgücü» hem Kürt burjuvaları, hem de Türk burjuvaları tarafından «tam bir anlaşma içinde» sömürülüyor. Bunun sömürgeciliği nerede kaldı? (Kürt hakim sınıfları mı, yoksa Türk hakim sınıfları mı daha fazla sömürüyor gibi saçma bir seçeneğe yapmaktan başka). Kaldı ki, Kürdistan'ın «ucuz işgücü deposu» olduğu iddiası da yazarın bilimsel gerçekleri yansıtarak değil, duygusallığa kapılarak iddia ettiği bir düşünce olduğu kanaatindeyiz. Kuşkusuz, Kürt işçileri, genel olarak, daha az ücretli ve vasıfsız işlerde çalışmaktadır. Ama bunun sebebi zaten her ezilen ulus için geçerli olan, sosyal ve kültürel bakımdan geri bırakılmışlıktır. Yoksa aradaki bu fark sömürgelerde olduğu gibi, farklı bir ekonomik, sosyal statüye, ayrı bir kategoriye tâbi tutulduğu için doğmamıştır. Ne yazarın kendisi, ne de Türkiye'de başka biri Kürt işçilerinin, Türk işçilerinden farklı bir statüko içinde işgücü karşılığı aldığını ispatlayamaz. Türkiye'nin ne yasalarında böyle bir şey var, ne de pratikte iş-gücü satın alan sermaye sahiplerinin Türk - Kürt diye ayırım yaparak işçi çalıştırdığı söz konusu. «Kendi sıkışınca sahibini tırmalamış», halk deyiminde olduğu gibi, yazar da, sıkışınca kendi tezi olan «iki ulusun hakim sınıfları tam bir anlaşma içinde emekçi sınıflar üzerindeki baskı ve sömürde nasıl işbirliği yapıyorlarsa», şeklinde ifade ettiği tezini tırmalamaya başlamıştır. Bu düşünceler, görüldüğü gibi, hem «Kurtuluş»un bir önceki düşüncelerine terstir; hem de Türkiye Kürdistan'ının somut gerçeğine terstir.

Yazarın, «Bu egemen politikanın sonucu Kürdistan'da bir sanayi burjuvazisi olmamıştır. Esas olarak emperyalizm ve oligarşinin işbirlikçisi, onun emtiasını pazarlamakla görevli bir ticaret burjuvazisi söz konusudur. Tali planda görülebilecek küçük çaplı kapitalist işletmelerin varlığı da gözlenebilir.», iddiasına gelince: yazar bunları düşünmeden yazmış gibi gözüküyor... Yazarın sözünü ettiği «emperyalizm öncesi dönemin sömürge politikası»nın uygulandığı, hiç bir sömürgeci, yani klasik sömürgelerde, yazarın deyimiyle «tali planda» da olsa «kapitalist işletmelerin varlığı» söz konusu olamaz. Klasik sömürgelerde ne «tali» ve ne de birinci planda «kapitalist işletmelerin» doğması mümkün değildir; çünkü sömürge ülkede «kapitalist işletmeleri» yaratacak herhangi bir maddi, güç yoktur. Bununla birlikte, «oligarşinin işbirlikçisi, onun emtiasını pazarlamakla görevli bir ticaret burjuvazisi» de ancak, bir devlete sahip olabilen, fakat emperyalizm ile işbirliği içerisinde, dolaylı ya da dolaysız olarak, emperyalizmin güdümünde olan özellikle yarı-sömürge durumundaki ülkelerde doğabilir. Örneğin; 1923'lerin öncesi Türkiye, devrim öncesi Çin, gibi ülkelerde, emperyalizmle işbirliğine giren ve onların metallerini pazarlayan komprador cinsinden ticaret burjuvazisi ve bunun yanında yine yazarın deyimiyle «tali» planda da olsa kapitalist işletmeler doğmuştur. Ama bu ülkelerin, emperyalizmin güdümünde de olsa, sahip oldukları birer devletleri ve emperyalizmin tam kontrol edemediği bir sürü üretim alanları vardı.

Peki Kürdistan'ın durumu böyle mi? Kürdistan'ın hem ayrı bir devleti yok, hem de aynı devlet içinde «Kurtuluş»un ikinci sayısında belirttiği gibi «her iki ulusun hakim sınıfları tam bir anlaşma içinde, emekçi sınıflar üzerindeki

baskı ve sömürde» işbirliği yapmaktadır. Böyle olunca, tam bir anlaşma içinde olan iki ulusun burjuvazisinin birisi ticaret, diğeri de sanayi burjuvazisi olarak nitelendirilemez. Ve hele sizin de kabul ettiğiniz gibi, her «iki ulusun» egemen güçlerinin emperyalizmin güdümü altında olduğu bir durumda, bir ulusun burjuvazisinin «ticaret» diğeri ulusun burjuvazisinin «sanayi» burjuvazisi olması diye bir şey olamaz. Bu işbirliği bütün alanlarda ve her iki ulusun burjuvazisi için geçerlidir ve ayırt edilemeyecek kadar içiçedir. Özellikle, Kürdistan ve Türkiye'nin durumu gibi, sizin kabul ettiğiniz ve iddia ettiğiniz anlamda bir «iç» sömürgeciliğin olduğu tüm ülkelerde, yine sizin deyiminizle, «tali» planda da olsa «küçük çaplı kapitalist işletmelerin» varlığını ve «emperyalizmin ve oligarşinin işbirlikçisi onun emtiasını pazarlamakla görevli bir ticaret burjuvazisi» gösteremezsiniz.

Lenin bu gerçeği, «Sömürgelerin kendi sermayeleri, ya da sözü edilecek kendi sermayeleri yoktur. Ve finans - kapital altında, siyasal bağımlılık koşulu dışında, hiç bir sömürge sermaye edinemez.» (U.K.T.H., s. 180), diye belirtmiştir. Lenin'in bu dediği yazar tarafından da kabul edilirse, Kürdistan'ın bir sömürge, hem de yazarın kendi deyimiyle, «emperyalizm öncesi dönemin» sömürgesi olduğunu iddia etmek ve bu iddianın yanında da, Kürdistan'ın «küçük çaplı kapitalist işletmelerin» ve aynı zamanda, «işbirlikçi ticaret burjuvazisi»nin olduğu bir sömürge olarak tanımlayıp, Kürdistan'ın sözü edilir bir sermayeye sahip olduğunu söylemek mümkün değildir. Yok eğer, Lenin'in yanılmış olduğunu yazar kabul ederse, o zaman yazarın iddiası doğru olabilir.. Sömürge sorunu salt bir siyasal sorun değil, aynı zamanda bir ekonomik sorundur da. Eğer bir ülke klasik sömürge ise, ekonomik olarak, o ülkenin kendine ait ne ticaret sermayesi, ne de küçük çapta da olsa, kapitalist işletmeleri olamaz. Ancak, emperyalizme bağımlılık ilişkileri içerisine girerse, Lenin'in deyimiyle, «siyasal bağımlılık koşulu» altında, yani yeni-sömürgecilik kategorisine girerse, o sömürge ülke sermaye sahibi olabilir. Yine bir klasik sömürgeci, yazarın deyimiyle, emperyalizm öncesi dönemin sömürgesi olan bir ülkenin, sermaye sahibi olabilmesi için, ekonomik olarak da ilhak edilmiş bir ülke durumuna gelmiş olması lâzım. Çünkü, ekonomik ilhak, sömürge ülkenin sömürge statüsünü bozar ve onun yerine, bir ticaret ve üretim pazarının doğmasını sağlar. Bu durumu Lenin şöyle izah eder:

«Belli ki, sömürgelerin ilhakında da merkezileşme olmaktadır. Eskiden sömürgelerle Avrupa halkları —hiç değilse bunların büyük çoğunluğu— arasındaki iktisadi fark, sömürgelelerin meta değişimlerine katılmakla birlikte, henüz kapitalist üretime katılmamış olmalarıydı. Emperyalizm bütün bunları değiştirdi.» (U.K.T.H., s. 179 - 180).

Türkiye Kürdistan'ı Türk şöven burjuvazisi tarafından siyasal olarak ilhak edildikten sonra, 1950'lerden sonra, emperyalist sermaye Türkiye'ye girdiği zaman, Türkiye ile birlikte Kürdistan'ı da ekonomik olarak ilhak etmiştir. Kürdistan, emperyalizmin Türkiye'ye girmesi ile birlikte, ekonomik olarak ilhaka uğraması sonucunda, daha önce zaten siyasal hakları ezen ulus burjuvazisi tarafından zorla gaspedildiği için, ekonomik ve siyasal olarak tam bir ilhaka uğramıştır. Bu ilhak sonucunda, Lenin'in yukarıda belirttiği gibi, emperyalizm bütün ilişkileri değiştirip kendine bağlayarak, Kürdistan'ın ilhakında da bir «merkezileşme» yaratarak, Kürdistan'da sermayenin ve dolayısıyla kapitalizmin gelişmesini hızlandırmıştır. Bu gelişmeler, yazarın zan ettiği gibi, Kürdistan'ın «emperyalizm öncesi»

bir sömürge olmasına yol açmamış; tam tersine ilhak edilmiş ezilen ulus durumuna getirmiştir. Ve Kürdistan'da ticaret sermayesinin gelişmesini ve hem de yazarın belirttiği, küçük çapta da olsa, «kapitalist işletmelerin» çoğalmasını sağlamıştır. Bütün bu gerçekler Kürdistan'ın «emperyalizm öncesi dönemin» sömürgesi olmasını değil, hem ekonomik, hem de sosyal olarak emperyalizmin eliyle ilhak edilen ulus durumuna getirmiştir.

Bir varsayımdan hareket ederek, Türkiye emperyalizmle işbirliğine girmemiş olsaydı şeklinde düşünecek olursa: Kürdistan'ın 1923'lerdeki sadece siyasi ilhak durumu devam etseydi, belki böylesi şartlar yazarın bugün iddia ettiği bir sömürge durumuna yol açabilirdi. Çünkü emperyalizmle işbirliğine girmeden, Türk burjuvazisinin, Kürdistan'a yatırım yapabilecek, orada kapitalizmi geliştirecek ve Kürt burjuvalarını da kendi tarafına kazanacak sermaye gücü olamazdı. Olmayınca da, Kürdistan'ı salt siyasi baskı altında tutmaya devam ederdi ki, bu da, Kürdistan'daki sermayenin geriliğine bağlı olarak, emperyalizm öncesi bir sömürge durumunun doğmasına yol açabilirdi. Ama durum böyle olmamıştır ve emperyalizm çağında olamazdı. Emperyalizmin Türkiye'ye sermaye ihracıyla girmesiyle birlikte, hem Kürt, hem de Türk burjuvaları emperyalizmle işbirliği içine girmişlerdir. Bunun için ne Portekiz'in sömürgelerindeki gibi bir durum, ne de Türkiye'nin durumuna, sınırlarının içiçe olması bakımından çok benzeyen, Güney Afrika'daki gibi bir sömürge durumu doğmamıştır. İşin başından beri, her iki ulusun burjuvazisi de emperyalizmin bu ekonomik ilhakına rıza göstermiş, kabul etmiş ve ilhakın kolaylaştırıcı da yardımcı olmuşlardır. Daha ilerideki açıklamalarımızda görülebileceği gibi, gerek Portekiz'in sömürgelerinde olsun, gerekse diğerlerinde olsun, sömürge ulusun egemen güçleri, değil emperyalizmle, sömürgeci ulusun egemen güçleriyle bile böylesi bir işbirliği ve içiçeliğe girme olanağını kesinlikle bulamamışlardır. Yazarın bu iddiasının da, nasıl bir hayal mahsulü olduğu, kendi kendisiyle, bilimle ve yaşanan somut gerçeklerle nasıl çeliştiği, bütün açıklığıyla meydandadır.

MARKSİZMİ KİM «KARİKATÜRİZE» EDİYOR?

Emeğin Birliği'nin, «Kurtuluş» ile milli mesele konusunda tartıştığı esas noktalar, Türkiye Kürdistan'ının bir klasik sömürge mi, yoksa ilhak edilmiş bir ulus mu olduğudur. Tabii ki buna bağlı olarak da her iki görüşün getirdiği mücadele hedefleri ve örgütlenme yöntemleridir. «Kurtuluş», Kürdistan'ın emperyalizm öncesi klasik bir sömürge olduğunu iddia ederken, E. Birliği, Kürdistan'ın ne klasik sömürge, ne de yeni-sömürgecilik statülerinde olmadığını, fakat ilhak edilmiş ezilen bir ulus olduğunu savunmaktadır. Bu iki görüş yanında, E. Birliği de Kürdistan'ın kendi kaderini tayin etme hakkına, yani kendi bağımsız devletini kurma hakkına her ulus gibi sahip olması gerektiğini savunmaktadır, «Kurtuluş» da aynı hakkı savunmaktadır. Bu konuda arada bir görüş ayrılığı yoktur. Esas tartışma noktası, Kürt halkını kendi kaderini tayin etme hakkına nasıl bir mücadele ve örgütlenme yöntemiyle sahip olacağı sorunudur. Ama «Kurtuluş» yazarı, bu sorunun tartışılmasında kendini haklı gösterebilmek için, lüzumsuz yere tahrifata başvurarak şöyle diyor:

«Emeğin Birliği, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı İlkesini Özünde Reddetmektedir ve Neye - Niçin Karşı Çıktığını Bilememektedir.»

Yazarın bu sözlerini, duygusal, hiç bir mesnete dayanmayan bir demagoji olarak niteliyoruz. Bu konuda «Kurtuluş» ile ayrı olduğumuz nokta, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkına karşı çıkmak, ya da bunu kabul etmemek değildir. Tersine, bu kendi kaderini tayin hakkının nasıl ve ne türden bir mücadele ile elde edilebileceği sorunudur. Kuşkusuz, bu sorun da, Kürdistan'ın bugünkü konumunun ve statüsünün ne olduğunun doğru bir şekilde tespit edilmesine bağlıdır. Yani, bu hakkın elde edilmesi uğruna mücadele ve bu mücadele içinde yer alacak olan sınıflar ve mücadelenin hedefleri, eğer Kürdistan bir klasik sömürge ise ayrı, eğer ilhak edilmiş ezilen ulus ise ayrı olacaktır. «Kurtuluş» yazarı ise, bunların tartışılması gerektiği yerde, bayağı bir metoda başvurmakta ve bizim görüşlerimizden, kendi kaderini tayin hakkına karşı olduğumuz sonucunu çıkarmaya çalışmaktadır. E. Birliği'nin bu konu üzerine görüşü daha önceden açık olduğu için, burada polemige girecek değiliz. Ancak, yazarın, kendi kaderini tayin hakkının Kürt ulusu tarafından nasıl elde edilebileceği konusundaki düşünceleri üzerinde duralım.

E. Birliği, Türkiye'de ve Türkiye Kürdistanında ekonomik yapıda bir ortak pazar bütünlüğünün doğduğunu, bu vesile ile, hem ekonomik hem de siyasi yapıda bir merkezleşmenin olduğunu, bu merkezleşmenin devlet ve parlamento içinde de gerçekleştiğini, dolayısıyla bu devlet ve parlamentonun Kürt ve Türk uluslarının ve diğer azınlıkların sömürücü, egemen sınıflarını içinde toplayarak, Türkiye'de yaşayan tüm ulus ve azınlıkların merkezi bir devleti ve parlamentosu haline geldiğini, siyasi gericiliğin, ve gerek görüldüğü zaman faşizmin de, bu devlet eliyle (yine tüm ulus ve akalliyetlerin egemen sınıfları ve emperyalizm lehine), tüm ulusların ve akalliyetlerin işçileri ve emekçilerine karşı uygulanacağını iddia etmektedir. Bu nedenle, tüm ulusların ve azınlıkların işçi sınıfı ve emekçilerinin ortak bir mücadele ve bir örgüt çatısı altında birleşerek mücadele etmeleri ve merkezi devletin varlığına son vermeleriyle, hem Kürt halkının hem de diğer azınlıkların kendi kaderlerini tayin etme hakkını elde edebileceklerini belirtmektedir. «Kurtuluş» yazarı ise, E. Birliğinin bu tezine karşı, hiddetlenerek, «bütün bu incilerden sonra, Emeğin Birliği, kendi içinde tutarlı olabilmek için bir daha ulusal sorunun lafını etmesin. Bu tür incileri Marksistler değil, Emeğin Birliği yazarı gibi, «Karikatür Marksistler» döktürür. Bu noktadan sonra Emeğin Birliği yazarını muhatap alıp tartışma ciddiyetini yitirmiştir.», şeklinde yüreğini rahatlatan lüzumsuz laflar ettikten sonra, bu konuda Emeğin Birliği ile «Kurtuluş» arasındaki görüş ayrılığını belirtmek için şöyle demektedir:

«Yine Kurtuluş'un daha önceki sayılarında bizler, Emeğin Birliğinin ileri sürdüğü iddianın aksine, Kürt ulusunun kurtuluş davasının demokratik halk devriminin önemli bir parçasını oluşturduğunu, bu bütünün çerçevesi içerisinde değerlendirilmesi gerektiğini yazmıştık.» (a.g.e., No. 23, s. 59)

Yazarın burada söylediklerinin E. Birliğinin söyledikleriyle hangi farklara sahip olduğunu biz anlayamadık. «Kürt ulusunun kurtuluş davasının demokratik halk devriminin önemli bir parçasını oluşturduğunu, bu bütünün çerçevesi içerisinde değerlendirilmesi gerektiğini» iddia etmekle, E. Birliğinin: «Tüm Kürt, Türk ve akalliyetlerin proletaryası ve diğer emekçileri anti-faşist mücadeleyi sonuna kadar birlikte ve bir örgüt çatısı altında yürütmeden ve faşizmin maddi temelini ortadan kaldırarak, mevcut devlet yerine işçi sınıfı ve yoksul köylülerin temel ittifakı etrafında

toparlanan diğer tüm emekçilerin demokratik iktidarı kurulmadan Kürt halkı ne bağımsızlık, ne de kendi kaderini tayin etme hakkına kavuşamaz.» (E. B., No. 11, s. 5), iddiasının arasında ne fark var. Çünkü her iki tez de Kürt halkının ancak demokratik bir devrimle, yani mevcut devlet yapısının ve mevcut düzenin değişmesiyle kendi kaderini tayin edebileceğini savunmaktadır. Peki, neden E. Birliği bu tezinden dolayı «Karikatür Marksistler» safına geçiyor da, «Kurtuluş» yazarı ise gayet saf, arı (!) bir Marksist oluyor? Bunun bir sebebi var; yazar, yukarıdaki sözlerini ve bizimle aynı görüşü paylaşan tezinin hemen arkasından, E. Birliğinin tezinden ayrıldığı noktayı şu şekilde izah ediyor:

«Ancak uygun bir ulusal ve uluslararası platformun doğması halinde, birtakım faktörlerin birleşmesi halinde böyle bir imkânın doğabileceğini de belirtmeliyiz. Ne var ki Emeğin Birliği bu olguyu 'imkânsız' olarak değerlendirdiğine göre, kapitalizm çerçevesi içinde ulusların kaderini tayin hakkının imkânsız ve hayâl olduğunu iddia eden 'Karikatür Marksistlerin' görüşünü daha da karikatürize etmiş olmalıdır.» (a. g. e., s. 59)

Yazar bu sözleriyle, «bazı faktörlerin birleşmesi halinde», demokratik devrime ve mevcut devlet yapısının değişmesine gerek kalmaksızın da, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin edebilme imkânının bulunduğunu iddia ediyor. Demin gördük ki, E. Birliği Kürdistan'ın ve Türkiye'nin mevcut ekonomik, sosyal ve siyasi durumunu göz önünde bulundurarak bu devlet yapısı bozulmadan, Kürt halkının kendi kaderini tayin edebilmesinin mümkün olmadığını söylüyor. «Kurtuluş» yazarı da önce bu tezi kabul ediyor. Ama daha sonra, «uygun bir ulusal ve uluslararası platformun doğması halinde», diyerek, ne olduğunu belirtmeye dahi lüzum hissetmediği birtakım olasıkları hayâl ederek, Kürdistan'ın kendi kaderini tayin etmesinin «demokratik halk devriminin önemli bir parçası» olduğunu savunan kendi tezini bir yana bırakıyor; dalmış olduğu hayâl aleminden «karikatür marksistlerin» E. Birlikçileri olduğunu söyleyerek, kendinin sözümona tam bir «marksist» olduğunu ispatlıyor!..

Bektaşının: «Er olmaya ersin amma, lafı kuyruğundan anlıyorsun», dediği gibi, «Kurtuluş» yazarı da, aydın olmaya «çok aydın» amma, nedense lafı hep kuyruğundan anlıyor!.. Yazar, kendi kaderini tayin etme hakkının «imkânsızlığını bazı şartlarda savunmanın Marksizmi «karikatürize» etmek olduğunu işitmiş amma, bu hangi şartlarda geçerli olduğunu anlayamamış. Bu «imkânsızlık» iddiası, finans-kapitale bağımlılık altında, yani emperyalizm altında, ekonomik olarak emperyalizme bağımlı kalsa bile, bir ulusun kendi burjuvazisi öncülüğünde siyasi yönden ayrılarak, kendi kendine bağımsız bir devlet kurma hakkını elde edebilmenin imkânsız olduğunu savunanlar için, marksizmi «karikatürleştiren» bir tez olur. Yoksa, kendi burjuvazisinin egemen ulusun burjuvazisiyle içiçe işbirliğine girdiği, bir tek ortak pazarın olduğu ve sizin de kabul ettiğiniz gibi, o ulusun kurtuluşunun bir devrim sorunu olduğu, bir ulus için, kendi kaderini tayin edebilmek, kendi işbirlikçi burjuvazisine rağmen ve ezen ulusun burjuvazisine karşı bir dizi devrimler olmaksızın imkânsızdır. Ezilen ya da sömürge bir ulusun emperyalizme bağımlılık altında kendi kaderini tayin hakkına ulaşabilmesi için, her şeyden önce o ulusun burjuvazisinin, bu mücadelede öncülük yapması, siyasi bağımsızlığına kavuşmasına rağmen, ekonomik olarak emperyalizme bağımlı kalabilecek bir perspektiften hareket etmesi gerekir. Lenin,

İşçi Sınıfının Ekonomik Mücadelesi Siyasi Mücadelesinden Soyutlanmak İsteniyor

(Baştarafı 16. sayfada)

bi olmasına, Credo program doğrultusunda gelişmesine yol açar: Çünkü kendiliğinden işçi sınıfı hareketi sendikalizmdir ve sendikalizm, işçilerin burjuvaziye ideolojik köleliği demektir.» (Marks-Engels-Marksizm, V. İ. Lenin, s: 161)

Görülüyor ki işçi sınıfının kendiliğinden gelme ekonomik mücadelesinin en son varacağı yer olan sendikalizm, işçi sınıfının «burjuvaziye ideolojik köleliği» demektir. Gerçek sınıf sendikacılığının burjuva, reformist, oportünist sendikacılıktan bağımsız bir şekilde örgütlenmesinin ve gelişmesinin işçi sınıfının «sendikal birliğini parçaladığını» söylemek ise işçi sınıfının kendiliğinden gelme hareketine boyun eğmek ve işçi sınıfını burjuvazinin «ideolojik kölesi» olarak kalmasını savunmak ve desteklemektir.

«TKP», TİP. TSİP vb. oportünist parti ve grupların savunduğu bundan başka birşey değildir. «Aman DİSK parçalanmasın», «DİSK'i parçalamak işçi sınıfının sendikal hareketinin birliğini parçalamaktır» demek; işçi sınıfının kendiliğinden gelme hareketi olan sendikalizme boyun eğmek ve aynı zamanda DİSK yönetimini kontrol altına alan CHP'nin işçi sınıfı hareketi üzerindeki etkisini desteklemek demektir. Ve hatta bunun adını «sendikal hareketin birliği» koymak, açık açık işçi sınıfını burjuvazinin kontrolüne bırakmak, işçi sınıfı içerisinde burjuvaziye güven yaratmaktır.

İşçi sınıfının gerçek kurtuluşu ekonomik mücadeleyle gerçekleşmez. Onun kurtuluşu, ancak ve ancak, ekonomik mücadeleyi siyasi mücadeleyle bütünleştirmekle, gerçek partisinin öncülüğünde politik mücadeleye atılmasıyla sağlanır. Bunun yolu da kendiliğinden gelme sendikalizme boyun eğmeyle değil; «işçi sınıfının sendikal birliği» derken sadece ekonomik mücadele birliğini anlamaktan değil; Sendikalara siyaset sokarak sarı, reformist ve oportünist sendikacılığın karşısında, gerçek sınıf sendikacılığını dikmekten ve işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesini, sınıf sendikalarının çevresinde toplamaktan geçer.

«Demek oluyor ki, görevimiz, sosyal-demokrasinin (bolşeviklerin yn.) görevi, kendiliğindenliğe karşı savaşmak, işçi sınıfı hareketini burjuvazinin kanatları altına sokmak yolundaki bu kendiliğinden sendikalist çabadan uzaklaştırmak (buraya dikkat edelim y.n.), ve devrimci sosyal-demokrasinin kanadı altına getirmektir.» (Lenin, a.g.e., s: 161)

İşçi sınıfının sendikal mücadelesi karşısında Marksistlerin tavrı bu iken oportünistlerin tavrı ise bunun tamamen zıddı olmuştur (hem de Marksizm

adına). Sendikaların siyasetten ayrı kalmasını, tarafsız ekonomik mücadele yürüten birer örgüt olarak kalmasını savunurlar. Tutarlar bunun adına da, işçi sınıfının sendikal hareketinin birliği derler. Ve hatta bu anlayışları doğrultusunda burjuva reformist sendikacıların (DİSK yöneticilerinin) bu yoldaki çabalarına övgüler düzerler ve desteklerler.

Şöyle ki: Bu iflah olmaz oportünistlerin işçi sınıfına ihanetleri sonucu işbirlikçi tekelci burjuvazi CHP aracılığıyla DİSK yönetimini ele geçirerek, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini daha iyi kontrol altına almıştır. Hatta daha da iyi kontrol edebilmek için bugün hükümet Türk-İş'le DİSK'i birleştirme çabalarına girmiştir. İşçi sınıfı adına konuşan bu parti ve gruplarla, işbirlikçi tekelci burjuvazinin yeni yönetimle işçi sınıfının ekonomik mücadelesini kontrol altına almasını, işçi sınıfını güçsüz düşürüp, dağıtıp parçalamasını kutlamakta ve buna destek olmaktadır. Mesela TSİP, bu günkü DİSK yönetimine şöyle alkış tutmaktadır:

«Mevcut DİSK yönetimi bugün herhangi bir partinin politik güdümünde değildir. Bu nedenle soldaki partilerle hatta sosyal-demokrasıyla dialog kurma eğiliminde olması, geçmişte sektelikler ve grupçuluklarla kıyaslandığında olumlu gelişme olarak yorumlanabilir.» (KİTLE, Sayı: 206, S: 16)

«Mevcut DİSK yönetimi bugün herhangi bir partinin politik güdümünde değildir» diyerek, DİSK yönetimini, CHP'nin ele geçirmesini gözardı etmeye çalışan TSİP oportünizmi: «Bu girişim DİSK'in demokratik kitle örgütleri platformuna en kısa sürede katılacağı ve oradaki önderlik görevini benimseyeceği konusunda bizi iyimser kılmaktadır.» (KİTLE, No. 200, S: 11), sözleriyle, DİSK yönetiminin demokratik kitle örgütlerinin önderliğini yapmasını tavsiye etmektedir. Yani, DİSK'i CHP'nin kontrolüne verdikleri yetmişmiş gibi, şimdi de DİSK yöneticileri aracılığıyla diğer demokratik kitle örgütlerini de CHP'nin kontrolüne sokmaya çalışmaktadır.

Artık şurası kesindir ki, DİSK yönetimi CHP'nin isteği doğrultusunda işçi sınıfını siyasi mücadeleden saptırmaya, burjuvazinin kuyruğuna iyice takmaya çalışmaktadır. CHP kuyrukçuluğu yapmadığını iddia eden TSİP oportünizminin başı Ahmet Kaçmaz: «Sayın Baştürk'ün ve yakın çalışma arkadaşlarının bugün sürdürmekte olduğumuz bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde gelişme perspektifleri ve görevlerimiz konusundaki görüşleriyle partimizin görüşleri arasında hatırı sayılır bir paralellik olması beni memnun etti.» (Kitle, No: 198, S: 4), diyerek, partileriyle DİSK yöneticilerinin mücadele

anlayışlarının aynı paralelde olduğunu söylemekle, kendilerinde DİSK yöneticiler gibi CHP'nin kuyruğunda olduklarını açık açık ilan ediyor. Bununla da yetinmeyen TSİP oportünizmi, sendikal mücadelede daha bir sürü yordaklıklar yapıyor. Ama bunların tümünü bir mektuba sığdırmanın imkanı yok.

Diğer tüm oportünistler gibi, TSİP de, reformist DİSK yöneticilerinin 1 Mayıs 1978'de «1 Mayıs'a siyasetler katılamaz», diyerek işçi sınıfını siyasetten ayırmak istemesini gözardı etmeye çalışmış, hatta DİSK yöneticilerini her konuda olduğu gibi bu konuda da desteklemiş, övgüler dizmiştir. «Genel olarak 1 Mayıs 1978 için yapılan çalışmalar ve hazırlık programını olumlu buluyoruz. Bu nedenle DİSK'in hazırlık ve düzenleme çalışmalarına tüm gücümüzle katılacağız.» (KİTLE, No: 200, S: 11) TSİP oportünizmi reformist DİSK yöneticilerinin almış olduğu bu kararı böyle alkışlarken, TSİP'ten ayrılan bir başka şaşkınlar grubu da, bu konuda TSİP ve diğer yandaşlarından farklı düşünmediğini, TSİP'ten ayrılrsa da CHP'nin kuyruğundan ayrılmayacağını, «sendikal hareketin birliği» diye diye işçi sınıfının birliğini sağlayacağını şöyle dile getirmektedir:

«1 Mayıs 1978'in görkemini, kararlılığının, yüksek birlik, mücadele ve dayanışma azminin ve disiplininin başarısında en önemli pay şüphesiz DİSK yönetiminindir.»

«DİSK yönetiminin grupçu olmayan tutumu işçi sınıfının mücadele birliğini pekiştirdi.»

«Sonuç olarak, işçi sınıfının ileri sendikal örgütü DİSK, uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma gününde başarılı bir sınav vermiştir. Bu başarı işçi hareketinin birliğinin güçlendirecek, DİSK'in otoritesini arttıracaktır.» (KİTLE, No: 207, S: 3)

Bu oportünistler, CHP'li reformist sendika yöneticilerine böyle övgüler düzerken, aslında DİSK yönetimi aracılığıyla tekelci burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki «otorite»sinin artmasını müjdeliyor, alkışlıyor. DİSK yöneticilerinden sendikal örgütlenmede bir parsa koparma ve sırt sıvazlama uğruna yapılan bu oportünist dalkavukluğun, işçi sınıfına ne büyük bir ihanet teşkil ettiğini ileride daha da iyi görülecektir.

Bu oportünistler, genel olarak, 1 Mayıs'ta DİSK yöneticilerinin işçi sınıfını siyasetten uzak tutma, denetim altına alma girişimlerini işte böyle desteklemişler; burjuva babalarının isteği doğrultusunda alınan bu karara itaat ederek, siyaset adına değil, birtakım gençlik derneklerinin peşine takılmış, 1 Mayıs alanına öyle gitmişlerdir.

TURHAL SANAYİ İŞÇİLERİ
DERNEĞİNDEN BİR GRUP İŞÇİ

TÜRKİYE'DE DEMOKRATİK DEVRİMİN ÇÖZÜMLEMESİ GEREKEN TOPRAK SORUNU

(Baştarafı 5. sayfada)

ni geleneksel yöntemle işlenen alanın hâlâ traktörle işlenen alandan daha fazla olduğu açıkça görülmektedir. Fakat aynı istatistikle 1970'den 1973'e kadar olandönem ele alındığında, traktörle işlenen alanların her sene hızla arttığı ve hayvanla işlenen alanların miktarının azaldığı kolayca anlaşılır. 1970'den, 73'e kadar hayvanla işlenen alanların miktarı: 1970'de 16.358.000; 1972'de 14.864.000 ve 1973'de 13.304.000 hektar, olarak bir düşüş göstermektedir. Buna karşılık traktörle işlenen alanın miktarı ise şöyle yükseliş göstermektedir: 1970'de 7.940.000 hektara; 1971'de 8.912.000 hektara; 1972'de 10.179.000 hektara ve 1973'de ise 11.710.000 hektara yükselmektedir. Yılda ortalama olarak, traktörle işlenen alanların, 1 milyon hektardan fazla bir artış ve hayvanla işlenen ekim alanlarında bu oranda bir düşüş gösterdiği açık bir şekilde görülmektedir.

Bu artış oranının 1978'e kadar devam ettiğini düşünecek olursak, çok kaba bir hesapla: traktörle işlenen alanın 16 milyon küsur hektara (ki bu artış oranı, 1973'den bu yana daha da hızlı bir şekilde büyüme göstermiştir) yükselirken, hayvanla işlenen alan ise, yine bu orana göre yaklaşık 8 milyon hektara, hatta daha aşağıya düşmüştür. Yine, bir önceki istatistikde belirtilmiş olan 3 milyon küsur hektarlık bağlar, meyva ağaçları, sebze bahçeleri ve zeytinliklerin en az yarısının çeşitli teknik araç ve gereçlerle işlendiğini kabul eder ve bu miktarı da traktörle yani, teknik araçlarla işlenen alanın üzerine eklersek, bu alanların yaklaşık 18 milyon hektar olmasına rağmen, hayvanla işlenen alanın 8 milyon hektar olduğu açığa çıkacaktır. Hangi işleniş şeklindeki verimin, yani, teknik araç ve gereçlerle işlenen alanlardaki verimin mi, yoksa hâlâ kara saban gibi ilkel araçlarla işlenen alanlarda elde edilen verimin mi daha fazla olabileceğini tartışmak bile yersiz olacaktır. Bu açıdan meseleye baktığımız zaman, Türkiye tarımında işlenen alanlarda egemen olan üretiliş biçiminin, **teknik araç ve gereçlerle yapılan üretim biçimi** olduğu; Engels'in deyimiyle «üretiliş biçiminin» kapitalist olduğu tartışma götürmeyecek kadar açıktır.

Bu konuda yine D.İ.E. istatistiklerinde tarım kesiminde traktör sayısı, kara saban sayısı da verilmiştir. Ayrıca tarım kesiminde üretimde kullanılan tüm araç ve gereçlerinde miktarı belirlenmiştir. Fakat biz bu araç ve gereçlerin tümünü buraya alacak değiliz, ancak bu araç ve gereçler içinde konumuzu aydınlatacak nitelikte olanlarının miktarını alarak, onlar arasında bir karşılaştırma yapacağız.

«Tarımsal Araç ve Gereç» istatistiğinde karasabanla traktör sayısındaki artış ve düşüşleri şu şekilde belirtilmiştir:

Karasaban, 1971'de: 1.846.360 adetken, 1972'de: 1.757.114'e ve 1973'de: 1.555.313'e düşmüştür. Üzerindeki küsürleri hesaba katmayacak olursak: 1971'den 1972'ye kadar 100.000, 1972'den, 1973'e kadar da 1.757.114'den 1.555.313'e düşerek 200.000'lik bir düşüş göstermiştir. Yani 1971'den 1972'ye kadar o-

lan düşüşün iki katını, 1972 ile 1973 arasında göstermiştir. Buna karşı traktör sayısında olan yükselme ise şöyledir: 1971'de: 118.825 iken, 1972'de: 135.726'ya ve 1973'de ise: 156.139'a... Bu durumda: traktör sayısında birinci yılda 17 bine yakın, ikinci yılda ise 20 binlik bir artış olmuştur. Karasaban yılda ortalama 200.000'lik düşüş oranını 1978'e kadar vardırıarak bakacak olursak: 5 yılda yaklaşık 1 milyon karasabanın daha tarım alanından silindiğini görürüz. Bu oranda 1973'ünkinden düşecek olursak 1978'de ortalama ve tahmini bir hesapla karasaban sayısının 500 ila 600 bin civarında olduğunu sonucuna varabiliriz. Aynı şekilde traktör sayısını da 1972-73'e göre hesap edecek ve yılda ortalama 20 binlik bir artışı kabul edecek olursak: 5 yılda traktör artışının yaklaşık 100 bin olduğu sonucuna varırız. Bu rakamı 1973'deki traktör sayısının üstüne eklediğimiz zaman, 1973'deki 156.139'luk rakam 1978'de yaklaşık 250 bine ulaşmış olacaktır.

Kuşkusuz 1973'den bu yana traktör sayısının artışı, 1972 ile 1973 arasındaki artıştan daha hızlı bir şekilde gelişmektedir. Bu gelişim, tarım kesiminde giderek geri ve ilkel üretim araçları yerine, modern tekniği sokarak üretim biçimini, modern, büyük çapta kapitalist ilişkilere geçirdiğinin açık kanıtı olarak karşımıza çıkmaktadır. Yani bu gelişim, Marks'ın «kol değirmeni» ile örneklediği kapitalizm-öncesi üretim aracı yerine, «buhar değirmeni» ile örneklediği kapitalist üretim aracını tarım üretiminde hakim kılmıştır.

Yukarıda ele aldığımız traktör sayısındaki artış, tarımdaki kapitalist gelişmeye paralel olarak, şüphesiz diğer teknik tarım araç ve gereçlerinde de aynen görülmektedir. Örnek vermek gerekirse; tek sıralı çapa makinası: 1971'de 26.357 iken, 1973'de 29.606'ya çıkarak 3000 küsürlük bir artış göstermiştir. Çift sıralı çapa makinası 1971'de 12.885 iken, 1973'de 16.247'ye çıkarak, 3.500 küsür bir artış göstermiştir. Yine Merdane sayısı; 1971'de 23.759 iken, 1973'de 32.697'ye çıkarak 9000'lik bir artış göstermiştir. Biçer-döver sayısı; 1971'de 8.662 iken, 1973'de 10.023'e yükselerek, 1361'lik bir artış göstermiştir. Harman makinesi sayısı; 1971'de 19.312 iken, 1973'de 29.125'e yükselerek, 9813'lük bir artış göstermiştir. Tarım kesiminde artış gösteren teknik araç ve gereçlerin yanında zirai mücadele teknik ilaçlarında ve araçlarında da önemli bir artış olmuştur. Bu konudaki rakamlar D.İ.E. tarafından şöyle belirtilmiştir: Sıvı halinde ilaç serpme makinası 1971'de 189.172 iken, 1973'de 198.745'e çıkarak, 9000 küsürlük bir artış göstermiştir. Toz halinde ilaç serpme makinesi 1971'de 44.053 iken, 1975'de 56.762'ye yükselerek 12 bin küsürlük bir artış göstermiştir. Tarımda kullanılan santrifüj tulumbarı 1971'de 32.559 iken 1973'de 36.385'e yükselerek 3000 küsürlük bir artış göstermiştir. Tarımda kullanılan motopomp sayısı 1971'de 87.725 iken 1973'de 100.754'de yükselerek 15.000 küsürlük bir artış göstermiştir.

Kuşkusuz, bu teknik araç ve gereçlerin miktarı, Türkiye tarımının tümünü modern ve büyük çapta bir tarım işletmeciliğine kavuşturmuş olamaz, fakat: 1973'de işlenmekte olan yaklaşık 25 milyon hektar toprağın (1970-73 arasındaki yıllarda traktörle işle-

nen toprağın artış oranını ve hayvanla işlenen toprağın azalma oranını 1978'lere kadar döneme uyguladığımızda) bugün 20 milyon hektarına yakının traktör ve diğer makinalarla işlenmiş olmasına ve tarımda diğer teknik araç ve gereçlerin hızla artış göstererek gelişmesine bakarak, tarım kesiminde üretilen ürünün yüzde 85-90'nın modern kapitalist araç ve gereçlerle üretildiği gerçeğini kolayca anlamış oluruz.

Kısaca incelediğimiz bu rakamlar, Türkiye tarımında, kapitalist üretim biçiminin en önemli öğelerinden biri olan, makinalaşmanın, nasıl hakim duruma geldiğini göstermektedir. Kuşkusuz bu makinalaşma ve üretimin büyük çoğunluğunun teknik araç ve gereçlerle yapılması, ileriki bölümlerde inceleyeceğimiz gibi, tarımda hem neyin üretildiğini, hem de ne için üretildiğini de belirlemektedir. Yani tarımda makinalaşma, pazar ürünlerinin üretimini ve iç ve dış pazarlarda tarımsal ürün ticaretini geliştirir. Aynı şekilde bu olgu, tarım üretimi içinde, kişiler arasındaki ekonomik ilişkiyi de kökten değiştirir. Yani, kapitalizm öncesi ilişkilerde hakim olan, derebeye bağlı serfin angaryası, ya da toprak ağasına bağlı ortakçı-yarıcı köylünün artı-ürünü yerine, tarımda gelişen kapitalist sınıfa bağlı proleter ve yarı-proleter sınıfın ücretli işgücünü hakim kılar. Diğer taraftan, henüz varlığını devam ettirebilen, bağımsız küçük üreticinin ise, ürünü üzerinde, serbest pazarlama yerine, pazar ilişkilerinde egemen olan burjuva sınıfının teknelci fiyat mekanizmasını hakim kılar.

Tarımda makinalaşmanın bu derece gelişiminden sonra, daha hâlâ tarımda «toprak ağalarının» etkinliğinden ve hakimiyetinden bahsetmek mümkün değildir. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Türkiye'de tarıma kapitalizmin girişi ve gelişmesi, eski feodal ilişkilerin devrimci yoldan tasfiyesi şeklinde olmadığından, tarıma makinalaşmanın girmesi de, bu eski toprak ağalarının teknik araç ve gereçlerle donatılması biçiminde olmuştur. Bu yüzden, bugün tarım makinalarının büyük çoğunluğunu elinde bulunduranlar, bu büyük toprak sahibi, eski «toprak ağaları»dır; yani tarımda makinalaşma, yukarıdan aşağı doğru bir gelişme izlemiştir. Ancak bunun böyle olması, bu zümrelerin daha hâlâ «toprak ağası» veya «feodal bey» olarak nitelendirilmesine haklılık kazandırmaz. Çünkü, hem sermaye ve traktör, biçer, motor, vb. makinalar sahibi olmak, hem de hâlâ «ağa» olmak, yani feodal üretim ilişkileri içinde kalmak, bilimsel olarak mümkün değildir. Bunun için, bugün birçok oportünist görüşün, Türkiye tarımında feodallerin, toprak ağalarının etkinliğinden bahsetmesi, bilimsel olmayan, tarımda kapitalist sınıfın hakimiyetini gözden saklamaya çalışan boş iddialardır.

Bu yazı dizisinin ileriki bölümlerinde, Türkiye tarımını, «neyin üretildiği ve ne için üretildiği» sorusuna cevap vermek yönünden inceleyecek, bunun kırsal alanda sosyal yapıda nasıl bir değişime ve ne türlü bir sınıfsal saflaşmaya yol açtığını ele alacak, son olarak da, bu durumda, işçi sınıfının tarım alanında nasıl bir politika izlemesi ve toprak sorununda hangi ilkeleri ve görevleri göz önüne alması gerektiğini açıklayacağız.

ULUSLARARASI ALANDA YENİ ÇELİŞKİLER, MÜCADELELER ve PROLETARYA ENTERNASYONALİZMİ - 1

(Baştarafı 7. sayfada)

peryalist güçler arasındaki saflaşmanın derinleşmesi ve yaygınlaşmasıdır. Bugün bu saflaşma, dünyanın en geri bölgelerinde bile sınıfsal temelde mücadelelerin yükselmesiyle birlikte, bütün dünyayı kapsamına almaya başlamıştır. Artık salt ulusal kurtuluş hareketlerinin dünya siyasetinde öneminin kalmaması ve geri ülkelerde emperyalizme, onun işbirlikçilerine, kapitalizme ve faşizme karşı mücadelelerin birinci plana çıkması nedeniyle, artık, bundan yirmi-yirmi beş sene önce oluşturulmuş olan bloksuzluk, ya da «bağlantısızlık» siyasetinin de günümüz şartlarında geçerliliği kalmamaktadır. Çünkü, her ülke, her siyasi güç, bugün dünya çapında derinleşen emperyalizm ve sosyalizm arasındaki mücadelede, safını belli etmek zorundadır. Nitekim, bugün sayıları yüzü geçen «bağlantısız» ülkelerin kendi arasında, bu kaçınılmaz saflaşma su yüzüne çıkmaktadır. Örneğin, «bloksuz»lardan, Zaire, Fas, Mısır, vb. gibi gerici ve işbirlikçi ülkeler emperyalizm safında yer alırken, birçok anti-emperyalist ve demokratik ülke de, bu mücadelede sosyalizmin, sosyalist ülkelerin yanında yer almaktadır. Bu kaçınılmaz bir saflaşmadır; çünkü bu, sadece emperyalizmle sosyalist ülkeler arasındaki değil, fakat genel olarak emperyalizm ve her türlü gericilikle demokrasi ve sosyalizm arasındaki bir mücadeledir.

Ortaya çıkan ve son derece önemli olan, ikinci olgu ise, emperyalizmin, buhran derinleştikçe, sosyalist ülkelere, tüm dünya sosyalist ve demokratik güçlerine karşı, daha azgın bir saldırıya girişme çabalarıdır. Özellikle, emperyalistler ve yarıdakçılar, dünyada demokrasinin ve sosyalizmin esas temsilcisi olan sosyalist ülkelere, başta Sovyetler Birliği'ne karşı saldırgan ve tahrikçi bir kampanya yürütmeye çalışmaktadırlar. Bugüne kadar sürdürdükleri detant (yumuşama) politikasını bir tarafa bırakarak, Sovyetler Birliği'ne karşı yeniden bir soğuk savaş politikasına başvurmaya çalışmaktadırlar. Bunun için, bir taraftan, SSCB'ni ve sosyalist bloku, birtakım yeni silahlar (örneğin, Nötron Bombası) ve yeni düşmanlıklarla tehdit etmeye çabalamakta, diğer taraftan, binbir araca ve yola başvurarak dünya çapında anti-komünizm ve anti-sovyetizm propagandasını yoğunlaştırmaktalar. Kuşkusuz bu tehditlerin ve propagandaların, günümüzde artık eskisi kadar tesirli olması ve sosyalist bloku, demokratik ve ilerici insanlıktan tecrit etmesi mümkün değildir. Tüm dünya halkları bugün SSCB ve diğer sosyalist ülkeleri, onların düzenlerini ve başarılarını yakından bilmektedir. Fakat, emperyalist saldırganların bu tehditlerinin ve anti-sovyetizm yaygaralarının karşısında, dünyanın tüm demokratik ve sosyalist güçlerinin tek bir blok olarak çıkması ve sonuna kadar mücadele vermesi bugün her zamankinden daha büyük bir zorunluluk haline gelmektedir. Emperyalistler, işbirlikçileri ve bütün yarıdakçılar, bütün dünyada, gerici, faşizmi, soğuk savaş ve anti-sovyetizmi körüklemeye ve yaygınlaştırmaya çalışırken, bunun karşısında, dünya barışını, demokrasiyi ve sosyalizmin sürekli başarılarını korumanın teminatı budur.

Emperyalizm ve işbirlikçileri, sosyalizme karşı giriştikleri, bu soğuk savaş ve anti-sovyetizm kampanyasında yalnız değil; bu sefer kendilerine yeni müttefikler de buldular. Emperyalizmin bu yeni müttefiklerinden birisi: Çin yöneticileri ve dünyadaki tüm Maoculardır. İkincisi ise: «Avrupa Komünizmi» adıyla boy gösteren, sözde «komünist», aslında sosyal-şovenist partilerin yöneticileridir.

Çin'de, geçmişte, Mao'nun önderliğinde emperyalizme ve feodalizme karşı bir milli demokratik devrim gerçekleşmişti. Bu devrimde ve zaferden sonra kurulan siyasi iktidarda, proletarya ve küçük-burjuva ile birlikte, milli nitelikteki burjuvazi de yerini almıştı. O günden bu yana, Çin'de iktidar, ne tam proletaryanın, ne de tam olarak burjuvazinin denetiminde olmadan, demokratik bir halk iktidarı niteliği taşıyarak ve proletarya ile burjuvazinin arasındaki iktidar mücadelelerine sahne olarak günümüze kadar gelmiştir bu iktidar mücadelesinin nedenleri açıktır: proletarya, Çin'de son derece geri olan ekonomik ve toplumsal yapıyı sosyalizme doğru geliştirmek için, burjuvazi ise, kendi safına aldığı küçük mülk sahibi katmanlarla birlikte, Çin'de kapitalizme doğru geçişi sağlayabilmek için bir mücadele sürdürmüşlerdir. Bugün, ise, milli burjuvazi ve yandaşları, siyasi iktidardaki ağırlığını arttırmakla birlikte, henüz Çin'de tam bir burjuva iktidarı kuramamış ve kapitalizmin hakim biçime gelmesini sağlayamamıştır. Kuşkusuz, bunu kısa bir dönemde gerçekleştirmesine imkan da yoktur. Yani Çin'de proletarya ve burjuvazi arasındaki mücadele, daha da şiddetlenerek devam etmektedir ve ileride, bir dizi kanlı kavgalar sonucunda Çin proletaryasının, yoksul ve emekçi köylü yığınlarını yanına kazanarak siyasi iktidarı ele geçirmesi muhakkaktır. Ancak bugün, iktidarda ağırlık sağlamış olan milli burjuvazi ve küçük-burjuva yandaşları, Çin'de olduğu gibi, tüm dünyada sosyalizmin gelişmesi ve güçlenmesine karşı can havliyle saldırmaktalar. Küçük-burjuva «Mao Zedung düşüncesine» sarılan bugünkü Çin yöneticileri, önce Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelere karşı «sosyal-emperyalizm» kampanyası yürütüp karalamalarda bulunur ve hem sosyalizme, hem de emperyalizme karşı «milli bağlantısızlık» yaygaraları koparıırken, şimdi artık, daha önce belirttiğimiz dünya çapındaki sınıfsal saflaşmanın kaçınılmaz neticesi olarak, sosyalizm karşısında iyice emperyalizmin safına geçmişlerdir.

«Mao Zedung düşünce»sinden kaynaklanan Çin Komünist partisinin siyaseti, Sovyetler Birliği'ne çamur atma politikası olmaktan çıkmış, emperyalizmin ve diğer ülkelerdeki burjuvazinin yardımıyla hemen hemen bütün dünyada küçük-burjuva aydınlar arasında yaygınlaştırılmış ve dünyanın her ülkesinde bu siyaset burjuvaziyle bütünleşip, başta Sovyet düşmanlığı olmak üzere, bütün dünya proletaryasına karşı, bir düşmanlık siyasetine dönüşmüştür. Bugün dünyanın her yerindeki Mao'cular kendi ülkelerinin burjuvazisi yanında yer aldığı gibi, uluslararası arenada da emperyalizmin yanında Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere karşı cephe almışlardır.

Bunun yanında, bir de «Avrupa Komünizmi» adı altında türetilmiş olan anti-sov-

yet ve Marksizm-Leninizm düşmanı bir düşünce, özellikle Avrupa'da yaygınlaştırılmaktadır. Özellikle İtalyan, İspanyol ve Fransız Komünist Partileri içinde yaygın hale gelen bu siyaset, oportünist karakteriyle kalmamış, demin belirtmiş olduğumuz dünyadaki sınıfsal saflaşmanın zorlamasıyla sosyal-şoven bir siyasete dönüşmeye başlayarak, kendi ülkelerinin emperyalistleri ve burjuvalarının yanında, yerlerini alma yoluna girmişlerdir. Bu partiler, bir taraftan, proletarya diktatörlüğü, proletarya enternasyonalizmi gibi temel Marksist ilkelere karşı çıkar ve Leninizmi inkar ederken, şimdi bir de ABD başkanı, emperyalist gerici ve NATO saldırganları ile kolkola girip, «insan hakları» safılarıyla, açıktan ve azgınca bir Sovyet ve sosyalizm düşmanlığına başlamışlardır. «Avrupa Komünizmi» adı altında doğan bu burjuva yarıdakçılık siyasetinin sosyal-şovenizme dönüşmesiyle, proletarya enternasyonalizminin saflarında da bir bozulma söz konusudur. Proleter enternasyonalizminin, sosyal-şoven Mao'culuk gibi, sosyal-şovenizme dönüşen «Avrupa Komünizmi» ile de sürdürülmesi olanaksızdır. Bunları böyle bir enternasyonal birlik çerçevesi içinde görmek, sosyalist ülkeler ve sosyalizm uğruna mücadeleler için son derece sakıncalı ve tehlikeli duruma gelmektedir. Çünkü, Dimitrov'un da belirttiği gibi, emperyalist ve faşist saldırı karşısında sosyalizmin ve Sovyetlerin yanında kesin yer almadan, değil sosyalist, namuslu bir demokrat bile olunamaz.

Dünya'da belirleyici duruma gelen, anti-emperyalist ve sınıfsal mücadelenin içiçe girerek bütünleşmesi ve böylece bu güne kadar devrim safılarında gözükken birtakım oportünistlerin sosyal-şoven yüzünü açığa çıkartarak, burjuvazinin ve emperyalizmin yanına itmesi, dünya sosyalist güçleri için, proletarya enternasyonalizminin kiminle ve hangi temelde kurulması gereğinin yeniden gözden geçirerek, mutlaka bir ayıklamaya gidilmesini, zorunlu hale getirmiştir.

Bugün artık, Sovyetler Birliği, sosyalist blok ve sosyalizm uğruna mücadele eden güçler karşısında yalnız emperyalizm yoktur: Tıpkı İkinci Enternasyonal'in son döneminde olduğu gibi, bugün de sosyalist blok ve sosyalizm uğruna mücadeleler karşısında, emperyalizm ve tüm burjuvaziyle birlikte sosyal-şovenizm de vardır. Kapitalist-emperyalist ülkelerdeki proletarya, kendi emperyalist burjuvazisine karşı yürüttüğü mücadele ile birlikte Maoizme ve sosyal-şovenizme dönüşmekte olan «Avrupa Komünizmi» denen oportünizme karşı da bir mücadele yürütmek zorundadır. Geri bırakılmış ülkelerde yürütülmekte olan anti-emperyalist, anti-faşist ve anti-kapitalist mücadelelere, ulusal ve sınıfsal savaflara önderlik eden partiler ve örgütler, emperyalizme, kendi işbirlikçi burjuvazilerine karşı olduğu gibi, Maoculuğa ve diğer tüm oportünizme karşı da bir mücadeleyi birlikte yürütmek zorundadırlar. Aynı şekilde, sosyalist ülkeler de, emperyalizme karşı mücadelede, Maoculuğa ve sosyal-şovenizme dönüşmekte olan «Avrupa Komünizmi»ne karşı gereken ideolojik ve siyasi mücadeleyi de en ufak bir ihtimal göstermeksizin yürüt-

(Devamı 15. sayfada)

SÖMÜRGE ve EZİLEN ULUS SORUNLARI - 2

(Baştarafı 11. sayfada)

Marksizmi «karikatürize» eden, Kievski ile polemiginde, emperyalizme bağımlılık altında dahi, ulusların kendi kaderlerini siyasi bakımdan tayin etme imkânlarının olduğunu savunarak, Norveç'i örnek verirken, şöyle belirtmiştir:

«Neden? Çünkü ayrılma burjuvazi tarafından yürütülmekteydi, proletarya tarafından değil! Çünkü Norveç burjuvazisi, (diğer bütün burjuvaziler gibi) her zaman kendi işçileriyle «yabancı» bir ülkenin işçileri arasına set çekmeye çalışır! Çünkü sınıf bilinçli işçi için her demokratik talep (kendi kaderini tayin etme de dahil) sosyalizmin yüce çıkarlarına tâbidir.» (Marksizmin Bir Karikatürü ve Emperyalist Ekonomizm, s. 64)

Görüldüğü gibi, Lenin, emperyalizm altında, «kapitalizm çerçevesi içinde», kendi kaderini tayin etmenin, o ulusun burjuvazisinin öncülüğünde mücadele edildiği hallerde imkân dahilinde olabileceğini belirtmiştir. Fakat, artık burjuvazinin böyle bir mücadele sorunu kalmadığı şartlarda, proletaryanın ve diğer emekçilerin öncülüğünde mücadeleyle gerçekleştirilecek, kendi kaderini tayin hakkının da, aynı şartlar altında imkân dahilinde olduğu söylenebilir mi? İşte Emeğin Birliği, Kürdistan'ın ve Türkiye'nin somut koşullarında, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı için mücadele ve öncülük edecek herhangi bir burjuva sınıfının artık bulunmadığını belirtiyor; bu yüzden de, kendi kaderini tayin hakkı uğruna mücadelenin, işçi ve emekçi sınıflar eliyle her iki ulusun burjuvazisine karşı yürütüleceği gerçeğinden hareket ederek, böylesi bir mücadelenin emperyalizme bağımlılık ve kapitalizm koşullarında başarıya ulaşabilmesinin «imkân dahilinde» olmadığını kesin olarak ileri sürüyor. Bu görüşüne dayanarak, E. Birliği şu tespitte bulunmuştur:

«Daha başka bir deyimle söyleyecek olursak; Kürt halkına mevcut iktidarın yıkılmasının kendilerini pek ilgilendirmediyini, onları ancak «anti-sömürgecilik ve anti-feodal» mücadelenin ilgilendirdiyini ve mevcut merkezi devlet yaşadığı halde (ki, anti-sömürgecilik ve anti-feodal mücadeleyi önermek bundan başka anlama gelmez), Kürt halkının bağımsızlık mücadelesini başarıya ulaştırabileceğini, Kürt halkına salık vermek, Kürt halkına kurtuluşu değil, sonuna kadar ezilen bir ulus olarak yaşamasını salık vermektense başka bir şey değildir.» (E. B., No. 11, s. 5)

«Kurtuluş» yazarı, yukarıya aktardığımız tezimizin neresine itiraz ettiğini açıkça belirtmemiş. Yani, «mevcut devlet mekanizması kalsa da, değişse de farketmez, özellikle bu devlet yapısı yıkılmadan da Kürt ulusu «sömürgeciliğe karşı» mücadelesini başarıya götürerek kendi kaderini tayin edebilir», şeklinde açıkça konuşmamış; bunun etrafı bir açıklamasını yapmamış. Fakat, «ancak uygun bir ulusal ve uluslararası platformun doğması halinde, birtakım faktörlerin birleşmesi halinde böyle bir imkânın doğabileceğini belirtmeliyiz» sözleriyle, işi, ne demek istediğini hiç kimsenin anlayamayacağı, bir laf kalabalığına boğarak, bu «imkânın» nasıl doğacağından hiç bahsetmemiş. İnsan başkalarının görüşünü eleştirdiği zaman, kendisinin de ne demek istediğini açık bir şekilde belirtir ki, neyin karşısında neyi savunduğu anlaşılabilir.

Şimdi biz soralım yazara: Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkını elde edebilmesini, mevcut devlet yıkılmadan da, «kapitalizm çerçevesi içinde» mümkün kılacak bir burjuva sınıfı ya da bir burjuva güç var mıdır Kürdistan'da? Böyle bir burjuvazinin varlığını savunuyor musunuz? Yoksa, böyle bir imkânı, bugün Kürt

halkının sınıfsal olduğu kadar ulusal kurtuluşu uğruna da mücadele eden Kürt işçi sınıfına ve emekçilerine mi doğurtacaksınız? Yoksa başka bir düşündüğünüz mü var? «Uygun bir ulusal ve uluslararası platformun doğması» ne demektir? Ne olacak; bir deprem mi olacak? Bir dünya savaşı mı olacak? Başka herhangi bir sihir mi olacak? «Birtakım faktörlerin birleşmesi halinde böyle bir imkânın doğabileceğini» hayallemenize sebep olan nedir? Hangi «faktörlerin» birleşebileceğini söylüyorsunuz? Nedir bunlar? Bunların hepsi açıklanmalıdır.

Yazarın bu şaşkınlıklar içine düşmesinin sebebi, ulusal sorunun çözümünde farklı tarihi, ekonomik ve siyasi şartların farklı çözümlere yol açacağı gerçeğini olduğu gibi, kendi kaderini tayin etme hakkı uğruna mücadeleye öncülük eden farklı sınıfların da (örneğin, burjuvazi, ya da proletarya) bu ulusal sorunu farklı mücadelelerden geçerek farklı çözümlere ulaştıracağı, gerçeğini göz önünde tutmaması, daha doğrusu gözden kaçırmaya çalışmasıdır. Bu konudaki polemik ileri bölümlerde başka yönleriyle ele almak üzere burada keselim, ve gelecek sayımızdan itibaren, «Kurtuluş» ile E. Birliği arasındaki görüş ayrılığının temelini teşkil eden, Kürdistan'ın statüsü ve buna bağlı olarak kendi kaderini nasıl tayin edebileceği konusuna girelim. Bu amaçla önce, Kürdistan'ın bir sömürge olup olmadığını, G. Afrika, Mozambik, Gine, vb. sömürgelerin durumuyla karşılaştırarak ve Amilcar Cabral'ın sömürgecilik üzerine görüşlerinden faydalanarak, inceleyeceğiz.

(Baştarafı 14. sayfada)

mek zorundadırlar.

Bu mücadelenin başarıyla yürütülmesi, emperyalizmin bir dünya savaşına yol açmasının önlenip, dünya barışının ve sosyalist gelişimin korunabilmesi; hem kapitalist-emperyalist ülkelerdeki işçi sınıfının ve diğer emekçilerin mücadelesinin, hem de bağımlı ve yarı-bağımlı ülkelerdeki ulusal ve sınıfsal mücadelelerin, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist blokla sağlam ve kalıcı bir birlik ve dayanışma içinde yürütülmesiyle mümkündür. Günümüzde dünya işçi sınıfının emekçi halklarının bu enternasyonal birlik ve dayanışmasının bir örümcek ağı gibi, gelip kümelenmesi gereken merkez, Sovyetler Birliği ve sosyalist blok olmalıdır. Çünkü, her şeyden önce, emperyalizm, tüm gericiler ve Mao Zedung düşüncesi, Sovyetler Birliği'ni «yayılmacı» ve «sömürgeci» bir devlet olarak bütün dünyaya yutturmaya ve inandırmaya çalışmaktadırlar. Bu siyasetle yaratmaya çalıştıkları, kamuoyunun gözünü Sovyetler Birliği'ne çevirmekte ve onu baş hedef olarak göstermektedirler. NATO, CENTO, vb. gibi askeri paktları, emperyalist ülkeler ve onların işbirlikçisi devletler, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist bloka karşı kurdukları gibi; son dönemlerde Zaire'de meydana gelen olaylarda görüldüğü gibi, emperyalist devletlerin Afrika'daki gericî işbirlikçilerinin ve Çin'in katıldığı yeni ve daha geniş karşı-devrim birlikleri de oluşturulmaktadır.

Bilindiği gibi, Zaire'de emekçi halkın devrim mücadelesinin Mobutu rejiminin sıkıştırmasıyla, Fransa - Belçika, oradaki sömürü alanlarını ve işbirlikçileri olan Mobutu rejimini kurtarmak üzere asker gönderirken, ABD emperyalizmi ile diğer emperyalist devletler maddi ve manevi yönden

destek olmuşlardır. Bununla kalmamış, Fransa, Belçika müdahalesine destek olarak, Çin'de aynı birlik içerisine katılmış; Mobutu faşist yönetimini ve emperyalizmin oradaki çıkarlarını her yönden bütün gücüyle destekleyeceğini bütün dünyaya ilan etmiştir. Çin'in daha önce Angola'da karşı-devrimcilere destek olması; sosyalist Vietnam'a karşı düşmanca bir tavır içine girmesi; Başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün sosyalist ülkelere, tabii aynı zamanda bütün dünyada sosyalizm uğruna verilen mücadelelere karşı Zaire'de kurulmuş olan emperyalist, karşı-devrim birliği içinde yer alması, Çin'in bütün yüzünü tam açıklıkla dünya proletaryası ve emekçilerine göstermiştir.

Bu durum karşısında, dünya proletaryasının önündeki en önemli ve temel görev, bugün dünyadaki bütün karşı-devrim güçlerinin karşısında birlik oluşturmaya ve saldırgan bir politika izlemeye çalıştıkları Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist blokun yanında yer almak ve onlarla proletarya enternasyonalizmi ilkeleri üzerinde, sağlam ve kalıcı bir birlik oluşturmaktır. Şüphesiz, böylesi bir enternasyonal birliğin içinde, emperyalizm yardakçılığı ve sosyal-şoven yüzü açığa çıkmış, birtakım iflah olmaz oportünist partilerin ve güçlerin yeri olamaz.

Yazımızın bundan sonraki bölümünde, dünya sosyalist ve demokratik güçlerine karşı yönelen emperyalist-faşist saldırı ve soğuk savaş kampanyası karşısında, dünya barışının korunması sorunu ile, bu konuda Sovyetler Birliği ve sosyalist blokun bugün izledikleri politika üzerine görüşlerimizi açıklamaya çalışacağız.

«TOPLUMSAL ANLAŞMA»YA ve ÜCRETLERİN DONDURULMASINA KARŞI

(Baştarafı 3. sayfada)

federasyonlar içinde, yöneticilerin gericî ve sarı yüzü teşhir edilerek, tabandaki işçi kitlesinin «toplumsal anlaşmaya» karşı direnmesi sağlanmaya çalışılmalıdır. Özellikle, bugün gericî ve faşist partilerin, onların bu sendikalar içindeki temsilcilerinin, bugün, «toplumsal anlaşma»ya sözde ve görünürde karşı çıkarak, işçilerin tepkisini kendi siyasi emellerine kanallı etmeye çalıştıkları bir sırada, sosyalistlerin önündeki önemli görev: bu işçi kitlesini sınıf çıkarları uğruna mücadele yönüne çekebilmektir.

5. Son olarak belirtmek gerekirse, bu mücadele kampanyasının ve eylem birliğinin temel hedefi: CHP'nin ve Ecevit hükümetinin gerçek yüzünü, hangi sınıfların temsilciliğini yaptığını, bütün halk yığınları gözünde teşhir etmek, onu işçi ve emekçi kitlelerden tecrit etmek, burjuvaziye ve onun hükümetine karşı, en geniş emekçi kesimini, sosyalistlerin önderliğinde tutarlı ve kararlı bir demokrasi mücadelesine çekebilmektir. Bunun için, bu ortak kampanyanın, ileri süreceği sloganlar ve göstereceği hedef, en başta işçi ve emekçi kitlesine «toplumsal anlaşmaya» karşı mücadele etme ve direnme yolunu göstermelidir. Böylece, demokrasinin teminatının burjuvazi ve onun hükümeti değil, fakat bizzat emekçi halkın yığınsal mücadelesi olduğu gerçeği, pratikte ortaya konmuş olacaktır.

Bu amaçlar ve hedefler doğrultusunda sürdürülecek bir eylem birliğine, Emeğin Birliği, sonuna kadar katılacak ve gelişmesi için üzerine düşen görevleri yerine getirecektir.

Vatan Partisi, Kurtuluş Sosyalist Dergi, Kitle ve Emegın Birliği'nin «Toplumsal Anlaşma»ya ve Ücretlerin Dondurulmasına Karşı Mücadele Kampanyası Üzerine Ortak Çağrı

Bugün, egemen sınıflar derin bir ekonomik ve siyasi bunalım içindedirler. Bunalımdan daha güçlü ve kârlı çıkabilmek için bunalımın yükünü işçi sınıfı ve emekçilerin omuzuna yıkmaya çalışıyorlar. Bunun için çeşitli ekonomik ve siyasi tedbirler almaktadırlar.

TÜRK-İŞ ve Hükümetin «toplumsal anlaşma»sından sonra Ecevit şu açıklamayı yaptı: «Bu yıl kamu kesimindeki işçilerimize rejimi ne olursa olsun dünyanın hiçbir ülkesinde görülmedik yüksek zamlar verilecektir.»

Bu sözlere inancak kaldı mı?

Daha dün radyoda, televizyonda devalüasyonun fiyatlara yansımayaacağı bunun için gerekli tedbirlerin alındığı açıklanmıştı, ama fiyat rakamları hergün yükseldi.

Demokrasi lafını ağızından eksik etmeyen Ecevit, gençliğin faşistlerce katliamı karşısında bu olayı protesto eden işçilerin direnişini «kanun dışı» ilan etti.

Hükümet, demokratik kuruluşlara karşı baskı uygulamaktadır. Dün «namuslu polis» denilenler, bugün sürgünlere gönderiliyor ve örgütleri POLDER'in nasıl ortadan kaldırılacağı planlanıyor.

Almanya gezisine çıkmadan önce «işçi ücretleri dondurulmalıdır» diyen Ecevit, şimdi «yüksek zamlar» vaad ediyor.

Zam, zulüm altında ezildikçe düzene karşı tepkisi daha da artan işçi ve emekçi kitlelerin artık hergün birbirini yalanlayan bu boş sözlere karnı toktur.

Türkiye bugün, egemen sınıfların vurgununun en aşırı, en hayasız oldu-

đu bir dönemdedir.

İşte, bu vurgun ve talan ortamında Türkiye, borçlarından batacak hale gelince, yatalak halinde, uluslararası sermayenin örgütü IMF'nin masasına yatırıldı. Türkiye yeni borçlar altına girdi. Bu borçları kim ödeyecektir? Devlet cihazını elinde tutan, hergün yeni vurgunlar planlayan Koç'lar, Sabancı'lar böyle borç ödemeye katlanamazlar. Yapılacak olan bellidir. Kapitalizmin kanunu: Bu borçlar emekçilerin sırtından çıkarılacaktır. Yani işçi ve emekçiler daha da beter fakirleştirilecekler.

İşte, bu amaçla, IMF Türkiye'de egemen sınıfların yararına başlıca üç tedbir önerdi: Yatırımların yavaşlatılması, zam ve devalüasyon yapılması, ücretlerin dondurulması ve taban fiyatlarının düşük tutulması.

Her biri uygulandığında açlık ve işsizlik yaratacak olan bu tedbirler, nasıl yerine getirilecekti? 12 Mart'tan beri aşırıca yıpranmış ve üstelik iki MC döneminde de halkın daha iyi tanıdığı AP, MSP MHP tarafından bunlar uygulanamazdı. Halk muhalefeti daha da gelişebilirdi. Öyleyse, bu zam ve zulüm tedbirlerini, demokratik talepleri kendine bayrak edinen ve halka «umut» gibi görünen CHP eliyle yapmak en uygunu olduğundan MC yerine CHP koalisyonu kuruldu.

Şimdi, CHP koalisyonu IMF'nin emirlerini tek tek uygulamakta ve üç ayda bir IMF tarafından denetlenmektedir. Yatırımlar yavaşlatılmıştır, devalüasyon yapılmış, zamlar artık günlük olay olmuştur. Ve en son tedbir, ücretlerin dondurulması da «toplumsal anlaşma» adı altında uygulanmaya ça-

lışılıyor.

Yapılan açıklamaya göre, TÜRK-İŞ sözleşmelerinde işçi ücretleri 1976 seviyesinde tutulacaktır. Ya fiyatların seviyesi? Onlar egemen sınıfların elinde olduğundan dilediği gibi yükselmekte özgürdür.

İşte, ücretleri *dondurup*, fiyatları *özgür* bırakan Ecevit'in kime özgürlük sağladığı hergün daha iyi kavranıyor. Olaylar o kadar hızlı gelişmektedir ki, «umut» görünen CHP'nin 6 ayda bütün yıldızları dökülmüş, ve her geçen gün emekçileri avutmak için tekrarladığı vaatler boş sözler haline gelmiştir.

Bugün faşist saldırılar devam etmektedir. Demokratik hak ve özgürlükleri kaldırmaya yönelik uygulamalar yapıyor. İşçi ve emekçilerin sırtına ağır vergiler yükleniyor. «Türkiye bölünüyor» çığıllarıyla şovenizm körükleniyor. Doğu'da 11 il «hassas bölge» ilan ediliyor. Bütün bunlar karşısında halkın muhalefeti arttıkça, Ecevit afyonu da yetmez hale geliyor.

Bu gidiş içinde halkımızı beklemeden, yine açlık, işsizlik ve zulümdür. Ve artık bütün ham hayaller yıkılmakta, «umut CHP» sözleri gittikçe azalmaktadır. İşçi ve emekçilerin gerçek kurtuluşu SOSYALİZMDİR.

Bugün artan faşist saldırganlığa ve mevcut CHP ağırlıklı hükümetin anti-demokratik uygulamalarına karşı durabilecek biricik güç tüm sosyalist ve demokratik güçlerin eylem birliğidir. Biz, «TOPLUMSAL ANLAŞMAYA VE ÜCRETLERİN DONDURULMASINA KARŞI MÜCADELE KAMPANYASI»nı açan kuruluşlar tüm sosyalist ve demokratları birliğe ve bu gidişe karşı göreve çağırıyoruz.

İşçi Sınıfının Ekonomik Mücadelesi Siyasi Mücadelesinden Soyutlanmak İsteniyor

Dünya proletaryasının enternasyonal birlik dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs (1978) de; DİSK yönetimini elde tutan CHP'li reformist sendika yöneticileri, aldıkları «1 Mayıs'a siyasetler katılmaz» kararıyla, işçi sınıfını siyasetten uzak tutmak, işçi sınıfının ekonomik mücadelesiyle siyasi mücadelesini birbirinden soyutlamak istemişlerdir. Kuşkusuz tekelci burjuvazinin kontrolünde olan, onun uşaklığını yapan CHP'li reformist sendika yöneticilerinin bu çabaları normal bir şeydir. Çünkü; işçi sınıfının mücadelesini parçalamak, işçi sınıfını kendi amaçları doğrultusunda kullanmak isteği, burjuvazinin en doğal isteğidir. Bundan dolayı bu normal karşılanır. İşin

ilginç yanı ise, işçi sınıfı adına konuşan, Marksizm Leninizme sarılan kendilerine işçi sınıfı partisi ismini veren birtakım parti ve gruplar da, DİSK reformist yöneticilerinin bu kararını sonuna kadar desteklemişler, ve alkışlamışlardır.

Şu herkesçe bilinen bir gerçektir; her ülkede işçi sınıfının ekonomik mücadelesi ile siyasi mücadelesi başlan-

gıçta birbirlerinden bağımsız bir şekilde ayrı ayrı doğarlar ve gelişirler. Ama daha sonra gelişen siyasi mücadeleye bağlanmadığı takdirde, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin kendiliğinden en son varacağı yer Sendikalizmdir. «Ama işçi sınıfı hareketinin kendiliğinden gelişimi, onun burjuva ideolojisine ta-

(Devamı 12. sayfada)

**20/8/1978 Günü MERSİN'de
İşçi Ücretlerinin Dondurulmasını ve Faşizmi
Protesto Miting ve Yürüyüşü**

**emeğin
birliği**

Aylık Siyasi Gazete - Sahibi: E. Sabri İpekçi - Sorumlu Md: Mehmet Gezici - Yönetim yeri: Eski Saray Cad. Saray Pasajı PO/60 Gaziantep - Yazışma Ad. PK. 192, Beyazıt / İstanbul. Dizgi: Evren Matbaası - Baskı: Doğan Basımevi — Son Baskı Tarihi: 7 Ağustos 1978